№ 8 (1571)
Чацвер, 16 студзеня 2003 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

Надвор'е

Сёння ўдзень захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, на значнай частцы тэрыторыі ападкі, пераважна дождж, на асобных участках дарогі галалёдзіца. Вецер паўднёва-заходні, 6—11, па паўночным захадзе парывы да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ў Віцебску — +2...+4, Гродне, Брэсце, Мінску, Магілёве — +3...+5, Гомелі — +4...+6.

У наступныя двое сутак воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам ападкі, у асобных раёнах туман, галалёд, на дарогах галалёдзіца. Вецер заходні, 7—12 м/с, 17-га па поўначы парывы да 15—20. Тэмпература паветра ўначы — -3...+2, удзень — 0...+5.

ВЫБОРЫ

Нас не нейтрализуешь!

Фактически завершился первый важный этап избирательной кампании. Зарегистрированы и начали работать инициативные группы по выдвижению кандидатов в местные Советы депутатов. Конечно, кандидата может выдвинуть и партийный комитет, но большинство кандидатов от партий, которые собираются серьезно вести избирательную кампанию, используют сбор подписей для работы с избирателями.

Центральная избирательная комиссия опубликовала статистические данные о количестве инициативных групп у различных политических партий. Из 18 зарегистрированных Министерством юстиции партий своих кандидатов пока выставили только 13. Безусловным рекордсменом по количеству зарегистрированных инициативных групп является Белорусская социал-демократическая партия (Народная Грамада). БСДП выдвинула 102 кандидата, и это без учета кандидатов в сельские и поселковые Советы. Особенно внушительно выглядит количество социал-демократов, выдвинутых в областные Советы — 23, то есть больше, чем все остальные оппозиционные партии вместе взятые.

В ходе избирательной кампании развеялся миф о "расколе социал-демократического движения". Таблица, размещенная на интернет-сайте Центризбиркома, хорошо иллюстрирует этот факт. Широко разрекламированная в некоторых СМИ незарегистрированная ОСДП выдвинула только **нескольких** кандидатов, один из которых Павел Знавец, проживая в Курасовщине, почему-то решил попытать своего счастья на другом конце Минска — в Уручье, в округе, где собирается баллотироваться первый заместитель председателя БСДП Алесь Арестович.

На выборы БСДП идет в составе блока — Социал-демократический союз (СДС), куда также входят Белорусская партия труда и Белорусская партия женщин "Надзея". Партии, входящие в СДС, имеют общую избирательную программу и единый избирательный штаб. В рамках более широкого общественно-политического движения — Конфедерации "За социальные перемены" — достигнуты соглашения о разделе округов и координации действий во время выборов еще с двумя партиями — Партией коммунистов Белорусской и Либерально-демократической партией, которые входят в Конфедерацию вместе с партиями СДС. Только недавно удалось достигнуть, хотя и неполного, соглашения с ОГП о распределении округов в городе Минске. К сожалению, так и не удалось достигнуть такого же соглашения с Партией БНФ. Несмотря на то, что БСДП выдвинула в Минский городской Совет только 11 кандидатов на 55 мест, большинство из них имеют конкурентов из Партии БНФ.

У нас нет сомнений, что выборы будут вестись по правилам, не равным для всех, и против кандидатов, критически настроенных к власти, будут применяться различные способы по их нейтрализации. Мы будем работать в любых условиях, потому что наши идеи находят поддержку у населения, а это означает, что мы идем правильным путем.

Сергей РОМАНЬКО,
председатель Октябрьской районной организации БСДП г.Минска.

Информация об итогах регистрации инициативных групп по состоянию на 13.01.2003г.

	Областные и Минский городской Советы депутатов			Районные Советы депутатов			Городские (городов областного подчинения) Советы депутатов		
	Подано заявлен.	Зарег.	Отказ. в регистр.	Подано заявлен.	Зарег.	Отказ. в регистр.	Подано заявлен.	Зарег.	Отказ. в регистр.
Всего инициативных групп	605	600	5	1851	1847	4	638	632	6
Среди выдвигаемых кандидатов в депутаты членов партий:	149	149	0	80	80	0	167	165	2
в том числе									
Коммунистическая партия Белоруссии	11	11	0	12	12	0	13	13	0
Партия коммунистов Белорусская	25	25	0	22	22	0	16	16	0
Объединенная гражданская партия	25	25	0	15	15	0	43	43	0
Либерально-демократическая партия	8	8	0	0	0	0	2	2	0
Партия БНФ	27	27	0	18	18	0	30	30	0
Аграрная партия	9	9	0	0	0	0	0	0	0
Белорусская социал-демократическая партия (Народная Грамада)	34	34	0	9	9	0	60	59	1
Белорусская социал-демократическая Грамада	0	0	0	2	2	0	0	0	0
Белорусская партия труда	4	4	0	0	0	0	2	2	0
Белорусская партия женщин "Надзея"	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Социально-спортивная партия	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Республиканская партия	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Белорусская экологическая партия "зеленых"	0	0	0	2	2	0	1	0	1

КОНФЛИКТ

Бабий бунт в Солигорске

Работницы солигорской швейной фабрики "Купалінка" вчера вновь взбунтовались. На стихийном митинге потребовали проведения собрания трудового коллектива. Под напором разъяренных женщин руководство фабрики вынуждено было такое собрание назначить на 16 января на 10 утра. На встречу с коллективом обещали прислать руководство концерна "Беллегпром".

Это не первый бабий бунт в Солигорске. Однако, будучи уже битыми руководством предприятия, "купалінкі" на этот раз потребовали проведения собрания в присутствии прессы, заявив, что ни одна из них не переступит через турникет проходной, пока не будут пропущены журналисты. Вчера работницы весь день сидели на телефонах, обзванивая редакции государственных и негосударственных СМИ. Особенно, по их мнению, желательно было бы присутствие Белорусского телевидения. Ведь директор "Купалінкі" идет по пути руководства Белтелерадиокомпании. Создал "творческие коллективы", которые и работают. Остальных, а это более 1/3 работающих, отправил на полгода, как на БТ, в "отстойник" на 2/3 тарифа, что составляет 26 тысяч рублей в месяц.

Валерий ЩУКИН.

ПОГЛЯД

Грошы для «засланцаў»

Як ужо паведамлялася, А.Лукашэнка падпісаў Указ №16 "Аб дзяржаўнай падтрымцы грамадскага аб'яднання "Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі". Сам па сабе факт стварэння "кішэннай" маладзёжнай арганізацыі, якая на ўсе сто падтрымлівае палітыку афіцыйнай улады, — тыповая рыса аўтарытарнай дзяржавы. Дзяржаўная ж падтрымка, аб якой гаворыцца ва ўказе і памер якой, дарэчы, вельмі і вельмі вялікі, цесна прывязвае маладзёжных актывістаў да "палітыкі партыі".

Падобнай падрыхтоўкай бяздумных маладых функцыянераў, паслядоўнікаў "святой" справы, у аснове якой ляжыць, як правіла, чарговае ідэалагічнае смецце, не грэбавалі стаўпы "крывавай дыктатуры" Мусаліні і Гітлер, не грэбуюць і стаўпы "сучаснай дэмакратыі" Хусейн і Кастра. Многія памятаюць шматтысячныя шэсці "гітлер-югенд" у Германіі напярэдадні вайны і бессэнсоўныя ахвяры, калі 12-гадовых хлопчыкаў кідалі пад танкі падчас абароны Берліна ад савецкіх войскаў. А ўсё пачыналася таксама з дзяржаўнай падтрымкі і спроб "стварэння моцнай маладзёжнай арганізацыі ў краіне, павышэння яе ролі ў рашэнні задач дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі".

Беларускія ўлады, мяркуючы па ўсім, вырашылі пайсці яшчэ далей за сваіх гістарычных аналагаў. Як выцякае з указа №16, "лукамольцаў" будуць уключаць у склад калегій міністэрстваў, што "дасць магчымасць кіраўнікам маладзёжнай арганізацыі прымаць удзел у абмеркаванні важнейшых пытанняў сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі".

Вось дык ляпсус-грандыёзус. Няцяжка сабе ўявіць сітуацыю: у якім-небудзь Міністэрстве сельскай гаспадаркі прышчаваты "засланец", адчыняючы нагой дзверы міністра, будзе настойліва рэкамендаваць яму пашырыць пасевы грэчкі ў Гомельскай вобласці з мэтай "лепшага забеспячэння маладых сямей членаў БРСМ". А калі міністр не пагодзіцца, атрымаецца, што ён супраць дзяржавы?

У сапраўды дэмакратычных краінах наогул не існуе манаполіі на падтрымку дзяржавай той ці іншай маладзёжнай арганізацыі толькі для таго, каб яна існавала альбо праводзіла ў жыццё дзяржаўную палітыку. Падтрымка дзяржавы ў такіх краінах можа існаваць пад канкрэтныя праекты, пад канкрэтныя справы. Пры гэтым грамадства ведае праз сродкі масавай інфармацыі, на што і пад якую справу выдзяляюцца дзяржаўныя грошы. А што я магу ведаць пра канкрэтныя расходы канкрэтнага "лукамольца" Пупкіна, калі нават у афіцыйным прэс-рэлізе кіраўніка дзяржавы не паведамляецца пра агульны памер фінансавай падтрымкі гэтых самых новых "югенд"?

Дарэчы, абсалютная большасць разнастайных маладзёжных арганізацый у свеце з'яўляецца сапраўды арганізацыямі грамадскімі, а значыць, павінны зарабляць грошы на сваё існаванне самі. Асноўная крыніца даходаў у іх — добраахвотныя ўзносы сяброў. Хочаш вырашаць свае праблемы, пашыраць свае інтарэсы праз маладзёжную арганізацыю — плаці ўзносы і, калі ласка, вырашай і пашырай. Такая формула дае маладзёжнай арганізацыі галоўнае — незалежнасць. Арганізацыя працуе ў дакладнай адпаведнасці са сваімі інтарэсамі і не залежыць ад настрояў малых ды вялікіх чыноўнікаў...

Сумна яшчэ і з іншай нагоды: зусім не непакояць нашы ўлады некаторыя факты пра дзейнасць "моцнай маладзёжнай арганізацыі", якую яны падтрымліваюць. У мінулым месяцы "Народная воля", напрыклад, паведамляла пра выпадак у Оршы, дзе мясцовая ячэйка ўра-патрыётаў арганізавала канцэрт расійскай рок-групы "Калаўрат", якая складаецца з членаў пранацысцкай арганізацыі РНЕ.

Дык на што, у рэшце рэшт, дае грошы дзяржава афіцыйнай маладзёжнай арганізацыі згодна з указам №16? На многае, у тым ліку, мабыць, і на арганізацыю канцэртаў нацысцкіх груп?

Алесь СІЛІЧ.

ПУЛЬС

Павялічваецца кошт праезду ў грамадскім транспарце сталіцы

З 20 студзеня адна паездка на любым відзе грамадскага транспарту ў сталіцы будзе каштаваць 200 рублёў, па льготным талоне — 100 рублёў і 250 — пры продажы талона вадзіцелем.

Поўны кошт талона ў аўтобусах экспрэсных маршрутаў будзе роўны 400 рублям, ільготны — 200.

Кошт праязнога білета на адзін від транспарту складзе 9 тысяч рублёў, на два віды і экспрэсны маршрут — 12 тысяч, на тры віды — 14 тысяч.

Пасля ўвядзення новага тарыфу акупнасць працы гарадскога грамадскага транспарту складзе прыкладна 46 працэнтаў. Да канца 2003 года прадугледжана магчымасць павышэння тарыфаў да 340—350 рублёў, з тым каб расходы на працу транспарту пакрываліся хаця б на 50 працэнтаў.

Лавінія АРЭШКА.

Шатландыя фінансуе рэканструкцыю гомельскага палаца Румянцавых—Паскевічаў

Улады шатландскага горада Абердзін — пабраціма Гомеля — выдзелілі 1,5 тысячы фунтаў стэрлінгаў на рэканструкцыю гомельскага Палацава-паркавага ансамбля.

Свой спонсарскі ўзнос шатландцы не афармілі належным чынам (не патлумачылі пісьмова прычыны пералічэння грошай). З-за гэтага Дэпартамент па гуманітарнай дапамозе пакуль не дае дазволу выкарыстоўваць грошы па прызначэнні. Гомельскія ўлады спадзяюцца, што такі дазвол будзе ўсё-такі атрыманы, і рыхтуюць неабходныя дакументы.

Людміла ВАЛЕЎСКАЯ.

Міхаіл Пастухоў: «Са звальненнем журналістаў газеты «Беларускі час» у краіне знікла незалежная прафсаюзная прэса»

"Са звальненнем шасці журналістаў газеты "Беларускі час" у краіне знікла незалежная прафсаюзная прэса", — такое меркаванне ў інтэрв'ю БелаПАН выказаў кіраўнік цэнтра прававой абароны СМІ пры ГА "Беларуская асацыяцыя журналістаў" Міхаіл Пастухоў.

Былая выконваючая абавязкі галоўнага рэдактара выдання І.Германовіч звязвае тое, што адбылося, са змяненнямі агульнай сітуацыі ў ФПБ. "Каб утрымацца ў сваіх крэслах, цалкам запалоханыя прафбосы пагадзіліся на кандыдатуру новага лідэра, які быў прапанаваны ўладай, — Леаніда Козіка. Ён выразна ўманціраваў федэрацыю ў выканаўчую уладу. А каб гэты працэс праходзіў больш дынамічна і гладка, новаму кіраўніцтву ФПБ патрэбна была паслухмяная газета..."

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН.

А.Шпілеўскі: некаторыя супрацоўнікі мытні маюць добрыя адносіны з кіраўнікамі злачынных груп

Старшыня Дзяржаўнага мытнага камітэта (ДМК) Аляксандр Шпілеўскі станоўча ацэньвае "змяненне падыходаў да працы праваахоўных блокаў Брэсцкай мытні і мытні "Заходні Буг". Такую ацэнку ён даў на нарадзе з удзелам супрацоўнікаў абедзвюх мытняў, якое прайшло ў Брэсце.

Паводле слоў старшыні ДМК, ён цалкам валодае сітуацыяй на мытнях: "Я ведаю, што адбываецца на "Казловічах" (пункт пропуску грузавых аўтамабіляў мытні "Заходні Буг". — **заўвага БелаПАН.**). Некаторыя супрацоўнікі маюць добрыя адносіны з кіраўнікамі злачынных груп. Мы ведаем іх прозвішчы. Не ўсіх мытнікаў мы схапілі за руку, але некаторыя ўжо пастаўлены ў чаргу на звальненне".

Ёсць праблемы, паводле слоў Шпілеўскага, і на Брэсцкай мытні. Выпадак, што адбыўся тут у кастрычніку 2002 года пры праверцы цягніка Варшава—Масква, калі супрацоўнікі дэпартамента фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржкантролю праверылі і далі нізкую ацэнку працы мытнікаў, кіраўнік ДМК назваў "ударам пад дых мытным органам". Адначасова А.Шпілеўскі нагадаў, што прызначэнне і звальненне з мытных органаў нават шэраговых супрацоўнікаў адбываецца і будзе адбывацца з яго згоды, і ён гарантуе "абарону любому супрацоўніку, які невінаваты".

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Малая зямля Міхаіла Шруба

Сяляне калгаса-банкрута «Шлях да камунізму» распусцілі сваю гаспадарку і гуртам прыйшлі да фермера

Анатоль ГАТОЎЧЫЦ

Назад, на радзіму

На родную Тураўскую зямлю Міхаіл Шруб вяртаўся, пабываўшы, як кажуць, на кані і пад канём. Прыехаў не адзін, у разведку, а, як і належыць, з сям'ёю. Адсюль сыходзіў, сюды і вярнуўся. Спытай чаму, так адназначна і не адкажа. Усё ў яго жыцці было як быццам ды нябдлага. На самай справе! У партыйныя часы даслужыўся нават да намесніка загадчыка аграрнага аддзела абкама партыі. З гэтай пасады была самая што ні ёсць простая дарога ў першыя сакратары, старшыні выканкамаў. Але ж характар! Калі ў абкаме сталі весці аграрную палітыку болей на паперы, чымсьці на справе, не маўчаў.

Партыйнае начальства адрэагавала ў характэрным стылі: а, значыць, разумны. Кінулі Шруба на партках усяго аблаграпрама. Давай, твары сваю палітыку! Такая вось ганаровая ссылка.

Шруб не спасаваў. Аднак чым болей стараўся, тым усё выразней разумеў: і ён, і дзесяткі такіх — ваверкі ў коле. Бегчы — бягуць, а наперад — ні кроку.

Бадай, гэта ў рэшце рэшт і вярнула Шруба да зямлі, да бацькоўскіх каранёў. Ён пакінуў парткам і вярнуўся на Тураўшчыну. Стаў працаваць старшынёй пасялковага Савета. Саветы як прадстаўнічыя органы народа сталі набываць вагу ў грамадстве, пазбаўляцца ад дэкаратыўнасці.

Канешне, Шрубу прапаноўвалі іншыя немалыя пасады. Ён не пагаджаўся. Зняверылася душа. Трэба было шукаць нейкае апірышча, нейкі падмурак. Проста надакучыла чалавеку з галавою, рукамі, адукацыяй, з пэўным жыццёвым досведам жыць па ўказцы, цыркулярах, дырэктывах.

А тут яшчэ ветрык свабоды дыхнуў у творчыя ветразі беларусаў.

Свая зямля, свая пасада

Першыя 30 гектараў зямлі ў пажыццёвае спадчыннае валоданне Міхаіл Шруб атрымаў з бацькам напрадвесні 93-га года. Да гэтага зямля належала малому прадпрыемству "Амарант". Большасць — ворыва, і два з паловай гектары — сенакосу.

Участак выдзеліў Жыткавіцкі райвыканкам на падставе пастановы Вярхоўнага Савета "Аб правядзенні зямельнай рэформы ў рэспубліцы".

Шруб, як чалавек дасведчаны ў сельскай гаспадарцы, звярнуўся да галандскіх гатункаў гародніны. На свой страх і рызыку купіў "чарнушкі" — насенне цыбулі, крыху большае, чым галоўка запалкі. Каб апрацаваць поле, наймаў трактары з сельгастэхнікі.

Пасеялі насенне цыбулі ледзь не ў гразь, у раннюю вільготную глебу. Колькі было хваляванняў, перадаць немагчыма. Спачатку, пакуль узышла. Пазней, пакуль набрала сілу. Дый пільнаваць ураджай трэба было дбайна. І не толькі цыбулю, але і капусту, і бульбу. Уначы дапамагаў бацька, Рыгор Якаўлевіч. Днём старажоўствам займалася маці, Аляксандра Рыгораўна.

Разлік Міхаіла не падвёў. Цыбулі сабралі столькі, што завалілі ўвесь бацькаў двор у вёсцы Хільчыцы. Буйная, залацістая, адна ў адну. Перабіралі, складвалі, затарвалі ў сеткі.

Парадавала і ранняя капуста. Міхаіл з жонкай Кацярынай вазілі яе ў Мінск на Камароўскі рынак.

Калі такое было! Рынак ледзь толькі адчыніцца, а яны ўжо там. І хаця напачатку грошай хапала, каб толькі наняць машыну, Шрубы радаваліся: мінчукі ахвотна куплялі іх тавар. На крамянай капусце вагою кілаграм-паўтара не паспявалі нават высахнуць кроплі расы.

Ужо калі скончыўся сезон, Міхаіл прызнаўся маці: "Капуста мяне добра выручыла".

Сын, канешне, не расказваў пра мытарствы на аптовых базах сталіцы. Там напачатку літаральна абдзіралі фермера. Скідкі ледзь не напалову ад вагі. Кацярына Шруб неяк, аддаўшы ад безвыходнасці аптавікам шэсць з паловай тон капусты, праплакала амаль усю зваротную дарогу да Турава. З такой капусты — і палова скідкі!

Вырасціў — захавай і прадай

Сезон працы з ранняй бульбай ды гароднінай прывёў Міхаіла Шруба да простай высновы: патрэбна свая тэхніка для апрацоўкі палеткаў, гароднінасховішчы і, канешне, транспарт для дастаўкі прадукцыі спажыўцам. Усё-такі Тураўшчына досыць далёка ад вялікіх гарадоў.

На Століншчыне ў адным з калгасаў Міхаіл Шруб купіў жалезабетонныя канструкцыі для будаўніцтва не то ракетных шахт, не то адмысловых ангараў. Беларусь аб'явіла сябе нейтральнай бяз'ядзернай дзяржавай. Канструкцыі пасля вырабу на заводзе адышлі ў шэрагі цывільнай прадукцыі і патрапілі столінскаму калгасу ў якасці "трафеяў". Той не ведаў, што рабіць з гэткім падарункам.

Міхаіл Шруб выкарыстаў канструкцыі пры будаўніцтве сховішча для позніх гатункаў капусты. Абвалаваў канструкцыі метровым слоем зямлі, устанавіў вентылятары. Атрымаўся цудоўны склеп амаль на 600 тон капусты. Канешне, са сваім мікракліматам.

Партнёр Шруба, галандскі бізнесовец, агледзеўшы збудаванне, цмокаў языком, але спачувальна ківаў галавою: "Міхал, дорага!" І тут галандзец нібыта прасвятлеў: "А, разумею, дзяржава дапамагае".

Міхаіл адказаў: не, не дапамагае ніякім чынам.

Госць ушчэнт збянтэжыўся: "Міхал, не разумею!"

Ужо вечарам за сталом галандзец зноў вярнуўся да тэмы дапамогі дзяржавы фермерам.

— Міхал, ты што, падаткі не плаціш?

— Плачу спраўна, — супакойваў госця Шруб.

— Міхал, а чаму дзяржава не дапамагае фермерам? У цябе такая капуста, такая морква! Сто чалавек працуе. Міхал, ты што, на Месяц прадукцыю адпраўляеш?

Шруб усміхаўся, спрабаваў тлумачыць: фермер — гэта прыватнік, а дзяржава — падтрымлівае толькі калгасы.

Галандзец шырока раскрываў вочы і нічагусенькі не разумеў.

Шрубу між тым даводзілася пашыраць свае сховішчы. Цыбуля, напрыклад, у адрозненне ад капусты, патрабуе хаця і халаднаватага, але сухога клімату. А гэта ўжо новае памяшканне са сваёй спецыфічнай тэхналогіяй.

З гаспадаркай цяжка ўжо было ўпраўляцца, і Міхаіл паклікаў брата Якава. Той працаваў у Калінкавіцкім раёне і настаўнікам, і намеснікам старшыні калгаса. Прыехаў ў Хільчыцы і запрогся на лета рознарабочым. Напрыканцы жніўня сказаў брату: "Ладна, угаварыў, пераязджаю", — і перавёз на Тураўшчыну сям'ю.

На заробкі да фермера

З'яўленне фермерскай гаспадаркі ў Хільчыцах шмат у чым змяніла навакольнае жыццё. У Шруба можна было зарабляць грошы.

У сезон да яго ахвотна ішлі на працу не толькі мясцовыя жыхары, але і суседзі са Столінскага раёна. Адпрацаваў чалавек дзень на пасадцы капусты, увечары атрымаў заробак. Прычым нашмат большы, чымсьці ў калгасе за цэлы тыдзень. Гэта акалічнасць асабліва раздражняла некаторых кіраўнікоў калгасаў і чыноўнікаў ад сельскай гаспадаркі.

Яшчэ болей раздражнялі вынікі працы Шруба. У фермера ўраджайнасць збожжавых сягае за 50 цэнтнераў з гектара, у калгасах — напалову меней. Бульбы Шруб збірае 260—280 цэнтнераў, калектыўныя гаспадаркі — у два з лішкам разы меней.

Гародніна наогул не ідзе ні ў якое параўнанне. Ураджайнасць яе ў 10—15 разоў вышэйшая, чымсьці ў калгасах. Калі, скажам, раёну даводзяць план пастаўкі гародніны 1300 тон, то доля фермера Шруба ў ім не меней 85 працэнтаў.

Спажыўцы ягонай прадукцыі ажно да самай сталіцы. Кааператары, 40 крамаў і прадпрыемстваў грамадскага харчавання, у тым ліку і Мінска. Наогул, Шруб куды ні прыедзе са сваёй капустай, морквай, сталовымі буракамі — яго адразу відаць. Чарга ўтвараецца ў імгненне вока. Прадукцыя нібы станком каліброваная. Адна ў адну, чыстая, прыгожая. Ніякага шалупіння. І людзям па кішэні.

Неяк у Хільчыцах спытаў ў фермера пра гэту адметнасць ягонага тавару. У адказ пачуў ад Міхаіла цэлую філасофію падыходу да гародніны.

Капуста, напрыклад. Паводле назірання Шруба, людзі ахвотней купляюць невялікія качаны капусты, якія важаць 1—1,5 кілаграма. Адсюль — пошук адпаведных галандскіх гатункаў, свая тэхналогія вырошчвання.

Трэба сказаць, што выдатная капуста ды іншая гародніна на палях фермера спарадзіла напачатку ў пэўнай катэгорыі жыхароў блізкіх і больш аддаленых паселішчаў прагу да лёгкай нажывы. Наезды мяшочнікаў на аўтамашынах і іншым больш простым транспарце прымусілі Шруба шукаць паратунку. Уласных сіл ужо не хапала, і ён стаў наймаць палявых вартаўнікоў. Сцерагчы тую ж капусту, бульбу, памідоры.

Мяшочнікаў і нават аўтамабільных злодзеяў лавілі напачатку даволі часта. Паўстала пытанне: а што з імі рабіць?

Міхаіл Шруб прапанаваў свой рэцэпт. Высек злодзей паўцэнтнера капусты — будзь добры, адпрацуй бясплатна 2 дні на полі. Не прыедзеш у вызначаны час — дакументы з актам пра крадзёж вартаўнікі накіруюць у міліцыю. Мера ў нейкай ступені астудзіла аматараў лёгкай нажывы.

Поле бітвы

Чым больш Шруб набіраўся вопыту гаспадарання на зямлі, тым больш разумеў, што 30 гектараў — гэта ўсяго нічога. На іх можна хіба толькі "трэніравацца". Бізнес на лапіку зямлі не зробіш.

Фермер звярнуўся ў Жыткавіцкі райвыканкам. Яму пашырылі ўчастак, але ворыва ў ім дабавілася ўсяго на 13 гектараў.

Паколькі справы ў фермерскай гаспадарцы Шруба ішлі ўгару, то праз два гады Міхаіл з бацькам Рыгорам Якаўлевічам напісалі заявы пра павелічэнне зямельнага надзелу. Раённы выканаўчы камітэт, бачачы, што землі ў фермера выкарыстоўваюцца нашмат эфектыўней, прыняў рашэнне №830. Перадаў дадаткова фермерскай гаспадарцы 179 гектараў. Большая частка з іх была забрана ў калгаса "Новае жыццё", астатняя — у калгаса "Шлях да камунізму". Зроблена гэта было паводле ўказа прэзідэнта №95 ад 3 сакавіка 1998 года "Аб мерах па развіцці сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак і ўзмацненні іх дзяржаўнай падтрымкі".

На падставе рашэння выканкама раённы Савет заключыў са Шрубам дамову арэнды выдзеленай зямлі на 25 гадоў.

Аднак у хуткім часе ў Жыткавіцкім райвыканкаме змяніўся старшыня. Былы кіраўнік Аляксей Сцепаненка пайшоў узначальваць рыбаводчае аб'яднанне краіны, а на ягонае месца прызначылі Пятра Савіцкага, дырэктара саўгаса з Калінкавіцкага раёна.

Новы старшыня і стаў адбіраць зямлю ў фермера. Маўляў, у калгасаў не хапае зямлі для вытворчасці кармоў. Яны за 80—90 кіламетраў ездзяць па сена.

Яшчэ адзін аргумент: трэба аднавіць жывёлагадоўчы комплекс "Казагарць" у тураўскім калгасе "Новае жыццё".

У травені 99-га раённы землеўпарадчык перадае Шрубу патрабаванне Савіцкага спыніць сяўбу.

Старшыня калгаса "Новае жыццё" атрымлівае распараджэнне пераараць прырэзаны фермеру ўчастак.

30 жніўня таго ж 1999 года райвыканкам пад старшынствам Савіцкага прымае новае рашэнне №664, якім адмяняе ранейшы дакумент пра выдзяленне зямлі фермеру як "незаконна і неабгрунтавана прыняты". Адначасова выканкам звяртаецца ў раённы Савет, каб той скасаваў дамову са Шрубам на арэнду 179 гектараў зямлі.

Адміністрацыйны сверб новага старшыні райвыканкама некаторыя тураўцы тлумачылі вельмі проста. У Савіцкага ў Тураве жывуць цесць і цешча. Вось ён і стараўся паказаць, хто тут гаспадар. Не фермер Шруб з яго высокімі ўраджаямі, а ён, адміністратар.

Шруб тым часам імкнуўся законным чынам вырашыць узніклы зямельны канфлікт. У вёску Хільчыцы, дзе размешчана асноўная база фермерскай гаспадаркі, прыязджалі спецыялісты Дзяржкамітэта па зямельных рэсурсах, геадэзіі і картаграфіі Рэспублікі Беларусь. Яны на месцы вывучалі сітуацыю з адводам зямлі фермеру. Крыху пазней старшыня гэтага камітэта адмысловым пісьмом № 01-17/87 указаў райсавету і выканкаму на неабходнасць адмены рашэння №664 як незаконнага.

Пратэст на незаконнасць згаданага рашэння райвыканкаму ўнесла і пракуратура Гомельскай вобласці.

На пачатку 2000 года старшыня Жыткавіцкага райсавета Віктар Атліванаў праінфармаваў пракуратуру, што пратэст не вынесены на разгляд сесіі з прычыны падрыхтоўкі райвыканкамам іску ў суд пра скасаванне дамовы са Шрубам на арэнду зямлі. Маўляў, створана пагадняльная камісія для выпрацоўкі кампраміснага рашэння.

У сваю чаргу Пётр Савіцкі ў пісьме № 02-12/294, дасланым у пракуратуру ў красавіку, паведамляў, што адносіны са Шрубам урэгуляваны, і той нібыта не мае ніякіх прэтэнзіяў да мясцовай выканаўчай і прадстаўнічай улады.

Па сутнасці, пракуратуру ўвялі ў зман. Арандаваную зямлю Шрубу ніхто не вяртаў. Суда таксама не было. І што горш за ўсё — ніякі жывёлагадоўчы комплекс не быў аднаўлены.

Урон, якога не было

Нягледзячы на цяганіну з зямлёй, улада ў асобе былога старшыні аблвыканкама Мікалая Вайцянкова прапанавала Міхаілу Шрубу ўзначаліць Тураўскі кансервавы завод. Фермер купіўся на прапанову. Зразумела, не з-за пасады.

Шруб даўно лічыў, што завод і калгас "Новае жыццё" павінны быць ператвораны ў адно агульнае аграпрамысловае прадпрыемства. Калгас вырошчвае прадукцыю, завод — перапрацоўвае. Рэформа дазволіла б мець тураўцам асабістую ўласнасць.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Народная Воля 16 СТУДЗЕНЯ 2003 г.

Малая зямля Міхаіла Шруба

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У гэтым ланцугу фермер бачыў і пэўную ролю сваёй гаспадаркі. Яна таксама пастаўляе заводу якасную гародніну. Да таго ж Шруб заклаў пітомнік пладовых дрэў у спадзяванні, што неўзабаве наўкола будуць аднаўлены састарэлыя сады. Тураўшчына стане вытворцай рознай садавіны, а завод — распачне выпуск сокаў, кампотаў, вітаміннага дзіцячага харчавання. Фермер разважаў маштабна, з перспектывай.

Райвыканкам як уласнік быццам таксама падтрымліваў ідэю рэанімацыі кансервавага завода. Але праходзілі тыдні, месяцы, а выканкам рашэння ўсё не прымаў. Больш таго, ён, па сутнасці, стаў на бок тых калгаснікаў "Новага жыцця", якія не жадалі аніякіх перамен.

Народ купляе агародніну ў Шруба.

Міхаіл Шруб накіроўвае старшыні райвыканкама Савіцкаму службовую запіску. Прапануе два варыянты вываду з крызісу завода.

У лютым 2001 года пад націскам абласных уладных структур райвыканкам нарэшце прымае рашэнне. Палавінчатае. Нібыта для адчэпу. Неўзабаве ў раённай газеце "Новае Палессе", яўна з падачы выканкама, з'явіўся артыкул, які ганьбіў ідэю пераўтварэнняў, прапанаваную Шрубам. На завод сталі раптоўна прыязджаць шматлікія кантралёры.

У такіх варунках Міхаіл палічыў немагчымым несці адказнасць за лёс завода і ягонага калектыва. Ён звольніўся з дырэктарскай пасады і вярнуўся да сваёй гаспадаркі, якую на час ягонага дырэктарства ўзначальвала жонка Кацярына.

Сыход Міхаіла Шруба меў наступствы. Праверка завода, што завяршылася пры ягоным дырэктарстве, нечакана была падоўжана яшчэ прыкладна на месяц. У выніку на свет з'явіўся акт, падпісаны заднім чыслом. Да яго спрычыніўся ў першую чаргу рэвізор райсельгасхарча Васіль Бандзюк.

Асноўны вывад рэвізора — сялянская гаспадарка Шруба нанесла велізарны ўрон заводу. Актам, як штандарам, размахваюць на нарадах, сходах калгаснікаў.

У раённай газеце з нагоды рэвізій сельгаспрадпрыемстваў з'яўляецца інтэрв'ю з намесніцай старшыні райсельгасхарча Надзеяй Сопат. Цікавая дэталь: іншыя прозвішчы, апроч Міхаіла і Кацярыны Шрубаў, не згадваюцца.

На падставе акта пракурор Купрацэвіч падае ў суд іск у інтарэсах Тураўскага кансервавага завода. Са Шруба пракурор просіць спагнаць 12,3 мільёна рублёў, з майстроў Шыбанавай і Карпачовай — 2 мільёны.

Былога дырэктара абвінавачваюць у рэалізацыі прадукцыі паводле заніжаных цэн. Гэта пацягнула на 9 з лішнім мільёнаў рублёў урону.

Яшчэ 3 мільёны завод нібыта страціў з прычыны заключаных дамоў з фермерскай гаспадаркай.

На судзе Шруб пераканаўча даказаў, што рэвізор падаў непраўдзівую інфармацыю пра адпускныя цэны, пераблытаў кошты пустых слоікаў і запоўненых прадукцыяй.

Што называецца, з пальца высмактаны і іншыя прэтэнзіі. У прыватнасці, дамова з фермерскай гаспадаркай па вырошчванні зялёнага гарошку дазволіла заводу атрымаць ураджай удвая вышэйшы, чымсьці ў калгасе "Новае жыццё", які таксама вырошчваў такі ж гарошак для прадпрыемства.

Суддзя Алег Касцючэнка, выслухаўшы довады ўсіх бакоў, адхіліў пракурорскі іск.

Так званая справа пра ўрон год з лішнім круцілася ў розных інстанцыях і зараз зноў вярнулася ў Жыткавіцкі раённы суд. Разглядаць яе будзе ўжо сам старшыня суда Анатоль Глюза.

Кантроль указвае... Савіцкаму

Літаральна любое памкненне фермера Шруба наладзіць супрацоўніцтва з тураўскімі калгасамі выклікала адмоўную рэакцыю ў старшыні райвыканкама Пятра Савіцкага.

Здавалася б, што такога крамольнага, што фермер заключыў дамовы з тым жа калгасам імя XXII з'езда КПСС на пастаўку кармоў і сумеснае вырошчванне капусты. Тым не менш, дазнаўшыся пра дзелавыя стасункі, Савіцкі запатрабаваў ад старшыні калгаса разарваць дамовы.

Небарака спрабаваў пярэчыць: "Расада ў полі высаджана!"

Разгневаны Савіцкі як адрэзаў: "Расаду вырві і вярні Шрубу".

Праз пару дзён у калгас з райцэнтра наляцела камісія. Сталі правяраць абгрунтаванасць пагадненняў з сялянскай гаспадаркай Шруба, а 30 ліпеня того ж 2001 года райвыканкам прыняў рашэнне №630. Абедзве дамовы з калгасам прызнаны "как заведомо приносящие колхозу финансовые издержки". Калгаснага кіраўніка абавязалі цягам тыдня разарваць дамовы са Шрубам.

Нічога не папішаш. У Рычове сабралі праўленне калгаса, каб разгледзець рашэнне райвыканкама. Пад наглядам першага намесніка старшыні выканкама, начальніка райсельгасхарча Івана Блоцкага правялі тайнае галасаванне. Праўленне не захацела разрываць дамовы.

Старшыня калгаса злёг у бальніцу. Аднак Пётр Савіцкі, ніколькі не збянтэжаны гэтай акалічнасцю, асабіста прыехаў у Рычоў, каб прымусіць праўленцаў перайначыць сваю пазіцыю.

Вяскоўцы толькі дзіву даваліся: чаму такі сыр-бор вакол 6 гектараў капусты? Вакол процьма неўраджайных, запустазеленых палеткаў, увесну — бяскорміца на жывёлагадоўчых фермах, а тут — сапраўднае поле бою.

Глядзець на самаўпраўства фермеру Шрубу надакучыла, і ён звярнуўся з лістом да старшыні Камітэта дзяржкантролю па Гомельскай вобласці Валерыя Дулебенца. Апісаўшы падзеі, папрасіў дапамагчы знайсці адказы на такія пытанні:

1. Чаму, нягледзячы на пратэст пракуратуры, не адменена незаконнае рашэнне Жыткавіцкага райвыканкама пра адабранне зямлі ў фермерскай гаспадаркі? На якой падставе значная частка гэтай зямлі выкарыстоўваецца калгасамі "Новае жыццё" і "Шлях да камунізму"?

2. Чаму, нягледзячы на падтрымку абласных уладных структур, Пётр Савіцкі беспакарана сарваў рэалізацыю перспектыўнай праграмы развіцця вытворчасці і перапрацоўкі садавіна-гароднінай прадукцыі ў раёне?

3. Чаму старшыня райвыканкама выкарыстоўвае ўладу дзеля таго, каб спыніць узаемавыгаднае супрацоўніцтва двух законных суб'ектаў гаспадарання, добра ведаючы, што наносіцца вялікая шкода і калгасу, і фермерскай гаспадарцы?

4. Ці мае права чалавек, які на падставе ўласных амбіцый дыскрэдытуе ўладу, прадстаўляць гэту ўладу?

Міхаіл Шруб сапраўды губляўся ў здагадках. Праўдападобна, старшыню райвыканкама мучыла зайздрасць. Фермерская гаспадарка не кленчыць ільготаў, крэдытаў, не ківае на надвор'е, не бегае з актамі вымачкі-высушкі пасеваў, а атрымлівае стабільна высокія ўраджаі. Болей таго, гаспадарку прызнаюць лепшай у краіне.

Пакуль спецыялісты Дзяржкантролю правяралі ліст фермера, адбылася яшчэ адна заўважаная падзея. У Гомель прыязджаў Аляксандр Лукашэнка. На нарадзе ў аблвыканкаме выступіў і Міхаіл Шруб.

Пачуўшы пра зямельныя праблемы фермера, кіраўнік дзяржавы выказаўся літаральна так: "Дайце яму зямлі, колькі ён хоча!"

Калегія рэгіянальнага Камітэта дзяржкантролю праводзілася пасля гэтай падзеі. Спецыялісты, у прыватнасці, канстатавалі, што калгас імя XXII з'езда КПСС ад супрацоўніцтва з фермерам атрымаў 6,12 мільёна рублёў прыбытку, а рэнтабельнасць сумесна вырашчанай капусты склала 382 працэнты.

Пётр Савіцкі ў сваю чаргу апраўдваўся. Маўляў, клапаціўся пра стан калгасаў, іхнюю кармавую базу. Калі Шрубу мала зямлі, няхай бярэ пойму альбо арандуе пясчаныя палеткі за 90 кіламетраў ад Турава — у сельгаспрадпрыемствах "Случ", "Ленінскае". Там зямлі хапае!

Сказаў на калегіі сваё слова і фермер: "Я сюды прыйшоў не капусту дзяліць і не зямлю адваёўваць. Як грамадзянін, я маю права выказаць свае адносіны і прэтэнзіі да ўлады. Жыць па законе трэба ўсім".

Са слоў фермера вынікала наступнае. Калі б райвыканкам разам з калгасамі выкарыстоўваў зямлю так, як ён, то на Тураўшчыне вызвалілася б каля 800 гектараў ворыва.

Калегія Камітэта дзяржкантролю падрыхтавала на адрас Гомельскага аблвыканкама адмысловае прадстаўленне з патрабаваннем разгледзець мэтазгоднасць далейшага выкарыстання Пятра Савіцкага на пасадзе старшыні раённага выканаўчага камітэта.

У хуткім часе пасля калегіі ў жыткавіцкай раённай газеце "Новае Палессе" з'явілася заява шэрагу калгасных кіраўнікоў. "Лічым, — пісалі яны, — рашэнне калегіі Камітэта дзяржкантролю па Гомельскай вобласці неаб'ектыўным і несправядлівым, у нейкай ступені абразлівым для ўсяго кіруючага складу рэгіёна, лічым, што яно прынята паспешна і неабдумана". Словам, ускурылі фіміям: Шруб пра людзей не думае, а з Савіцкім "сельская гаспадарка Жыткаўшчыны атрымала ў прамым сэнсе другое дыханне".

Між тым аблвыканкам усё-такі разглядаў рэкамендацыю кантрольнага органа. Савіцкаму ўказалі на самаўпраўства, але на пасадзе пакінулі. Нават цяжка сказаць, што болей паўплывала: ці то ягонае адносна нядаўняе прызначэнне, ці то заява, што, маўляў, фермер працуе на сябе, а пра вясковы люд, апроч калгасаў, думаць няма каму. Падалося нават, што чальцы выканкама, уключна і старшыня Аляксандр Якабсон, знаходзіліся нібыта пад гіпнозам: і праўда, чаму гэта Шруб у прыдачу да зямлі не бярэ калгас разам з пенсіянерамі і не клапоціцца пра ўсіх разам?

Паварот ад «Шляху да камунізму»

Мінула недзе месяцы са два. Быў ужо пачатак лютага 2002 года. У вёсцы Хільчыцы, цэнтры калгаса "Шлях да камунізму", ладзіўся справаздачны сход. Усіх цікавіла: як жыць далей?

Старшыня калгаса Валянціна Маркевіч прапанавала рэфармаваць калгас у вытворчыя кааператывы — адну з 10 мадэляў, адобраную ўрадам.

Запрасілі калгаснікі выступіць на сходзе і фермера Шруба. Не чужы ж Міхаіл чалавек — свой, аднавяскоўец. Вырас на вачах аднавяскоўцаў. Бацька, маці тут жывуць, брат-настаўнік вярнуўся ў вёску, стаў працаваць у фермерскай гаспадарцы.

Вынікам выступлення калгаснага старшыні і фермера стала галасаванне. І тут нібы гром з яснага неба. Сяляне заявілі: усё, хопіць нам калгаса, далучаемся да фермера.

Падлічылі галасы — 150. Усіх жа калгаснікаў разам з пенсіянерамі — 420. Рашэнне неправамоцнае. Не хапае галасоў да дзвюх трэцяў. Начальства ўзрадавалася, а вёска — забурліла.

Праз тры тыдні ў Хільчыцах зноў сход. Шумны, эмацыянальны. Нават рэдактар "раёнкі" Гаўрыловіч, які не знаходзіў да гэтага добрых слоў для лепшага фермера Беларусі, змушана канстатаваў у справаздачы пра сход: *"Мне ўпершыню давялося сутыкнуцца, мякка кажучы, з такой незадаволенасцю людзей. Спытаеце — чым ці кім? Усім відаць, што зыходзіла ад кіраўніцтва калгаса. Абсалютнае бязвер'е і, калі хочаце, антыпатыя"*.

Пра што гэта рэдактар? Ці не памыліўся? Пачытаеш "раёнку", дык уражанне такое, што Шруб толькі і думае пра асабістую карысць, а пра людзей — дбаюць выключна калгасныя кіраўнікі і, канешне, старшыня райвыканкама.

Праўда, людзі не сляпыя. У калгасе за 2001 год — 122 мільёны рублёў стратаў, рэнтабельнасць вытворчасці — мінус 16 працэнтаў, агульная крэдыторская запазычанасць — 314 мільёнаў. У фермера — прыбытак, прычым больш, чым ва ўсіх грамадскіх сельгаспрадпрыемствах раёна разам узятых. Калгас "Шлях да камунізму" атрымаў 90 мільёнаў бюджэтнай дапамогі, а ў бюджэт нічога не паклаў. Фермер і без дапамогі ўнёс у дзяржаўную скарбонку 60 мільёнаў рублёў. У калгасе — засуха, фермер — з ураджаем. У калгасе месяцамі нават мізэрнага заробку не бачаць, у фермера сярэдні заробак — амаль 150 тысяч рублёў. Выплачваецца кожны тыдзень. Фермер нават сваіх пяцярых механізатараў, схільных да "зялёнага змія", возіць лячыць ад алкагалізму ў Мінск.

Калгасны сход другі раз пацвярджае сваё рашэнне далучыцца да фермерскай гаспадаркі Шруба. "За" — 284 калгаснікі, "супраць" — 1. Праца праўлення і старшыні Валянціны Маркевіч прызнаецца нездавальняючай. Праўленне вяскоўцы распускаюць. Прымаецца новы статут. Калгасная зямля і маёмасць галасаваннем перадаюцца на баланс фермерскай гаспадаркі. Выконваючым абавязкі старшыні на час перадачы маёмасці калгаснікі прызначаюць бухгалтара Міхаіла Тачылу. Калгас "Шлях да камунізму" фактычна спыняе сваё існаванне.

Чыноўнікі — супраць

Новая рэальнасць у Хільчыцах не зацямніла галоўнага. З надыходам вясны ўсё прыйшло ў рух. Вяскоўцы пад кіраўніцтвам Міхаіла Шруба засявалі зямлю, даглядалі жывёлу, нарыхтоўвалі кармы.

Фермер, прыняўшы маёмасць на свой баланс, а дзейных 166 калгаснікаў — на працу, падаў дакументы праз Жыткавіцкі райвыканкам у абласны выканаўчы камітэт для юрыдычнага афармлення новага стану сваёй гаспадаркі.

Справа цягнулася з вясны да самай восені. 9 верасня 2002 года Гомельскі аблвыканкам рашэннем № 595 адмовіў у перарэгістрацыі сялянскай гаспадаркі Міхаіла Шруба. Палічыў, што ў выніку рэарганізацыі "парушаюцца маёмасныя і сацыяльныя правы членаў калгаса".

Шруб не стаў мірыцца з адмоваю. Звярнуўся ва ўрад краіны. Пазней падаў заяву ў Гомельскі гаспадарчы суд на адмову аблвыканкама перарэгістраваць фермерскую гаспадарку з улікам рашэння калгаснікаў.

У Хільчыцы зноў зачасцілі камісіі. Адна з іх у складзе спецыялістаў аблаграпрама зрабіла выснову, что фермерскай гаспадарцы Шруба неабгрунтавана адмоўлена ў перарэгістрацыі. Вынік — правяраючых пазбавілі прэміяльных.

У лістападзе па даручэнні прэм'ер-міністра ў Жыткавіцкім раёне працавала іншая шматлікая камісія. Ачольваў яе начальнік дэпартамента эканомікі Міністэрства сельскай гаспадаркі Сямён Шапіра.

Акта камісіі ні Шруб, ні в.а. старшыні калгаса Міхаіл Тачыла не бачылі і не падпісвалі. Затое ў хуткім часе ў Саўмін паступіла інфармацыя першага намесніка міністра сельскай гаспадаркі А.Дазорава. Аб чым жа інфармуе Дазораў урад краіны? Чытаем: "Нягледзячы на адмову аблвыканкама, фермерская гаспадарка і калгас дэ-факта пачалі працаваць як адна юрыдычная асоба, маёмасць калгаса была прынята на баланс сялянскай (фермерскай) гаспадаркі М.Р.Шруба".

Логіка падказвае, што першы намеснік міністра чамусьці блытае час. Якраз аблвыканкам адмовіўся перарэгістраваць фермерскую гаспадарку, хаця яна і калгас працавалі разам паўгода. І ў Адзіны дзяржаўны рэестр юрыдычных асоб не ўнесены змены пра спыненне дзейнасці калгаса "Шлях да камунізму" з прычыны адмовы ў перарэгістрацыі.

Намеснік міністра піша таксама, што "выбраная форма рэарганізацыі фермерскай гаспадаркі... прывяла да парушэння маёмасных, сацыяльных правоў членаў калгаса і дзеючага заканадаўства...". Можа, намесніка міністра проста заблыталі? Рэфармуецца якраз не фермерская гаспадарка Шруба, а даведзены да банкруцтва калгас. І тое, што калгаснікі вёскі Хільчыцы выбралі зусім іншы шлях, чымсьці прадугледжаны 10 афіцыйнымі мадэлямі рэфармавання сельскай гаспадаркі, сведчыць хіба што пра нейкі схематызм у рэфармаванні АПК.

Жыццё аказалася багацейшым.

Чыноўнікі, дарэчы, прапануюць дзяліць калгас на долі, а вяскоўцы — гуртам ідуць да фермера. Магчыма, таму, што долі гэтыя — не зямля, а нейкі грашовы эквівалент зусім не рыначнай вартасці дабітай калгаснай маёмасці.

Хто ёсць хто?

Напрыканцы мінулага года ў Хільчыцах ладзіўся вясковы сход. Уначы на будынку клуба нехта досыць неахайна напісаў чорнай фарбаю: "Пану — не, Тачыла — здраднік".

Шруб папрасіў загадчыцу клуба не сціраць графіці, нягледзячы на прыезд шэрагу абласных і раённых начальнікаў.

Мясцовы клуб ледзь умяшчаў усіх ахвочых патрапіць сюды. Людзі стаялі паўз сцен, у праходах, добра разумеючы, што зараз ад іх залежыць будучыня, далейшы лёс.

Першым на сходзе слова трымаў Міхаіл Тачыла. Сітуацыя ў чалавека і драматычная, і камічная. Калгаса няма, а ён — выконваючы абавязкі старшыні.

— Я ніякі не здраднік, — заяўляў в.а. старшыні. — Я выконваў волю народа. Цяпер мяне аштрафуюць за скажэнне справаздачнасці. Я паказаў, што ў калгасе няма пагалоўя жывёлы. Яна — у Шруба. Мяне і аштрафавалі на 500 тысяч рублёў.

Міхаіл Шруб перш за ўсё распавёў аднавяскоўцам пра сезонныя вынікі сумеснай працы аб'яднанай гаспадаркі. Яны даволі станоўчыя. Надоі малака ад каровы падвысіліся на 760 кілаграмаў. Валавы надой павялічыўся на 320 тон. Збожжа атрымалі на 40 працэнтаў болей, чым у папярэдні год. Бульбы вырасцілі 2 тысячы тон, увесь раён — 1,3 тысячы.

Пагашана 300 мільёнаў калгасных даўгоў. Куплена тэхнікі і запчастак на 130 мільёнаў рублёў. Аказана бясплатных паслуг вяскоўцам на 70 мільёнаў рублёў. Пабудавана сталовая, дзе механізатары абедаюць бясплатна.

— Давайце падумаем, — звяртаўся Міхаіл Шруб да вяскоўцаў, — хто зацікаўлены ў законным рэфармаванні калгаса? Чым рызыкую я і чым, напрыклад, рызыкуюць чыноўнікі райвыканкама? 300 мільёнаў рублёў мне б хапіла на пяць гадоў, каб сядзець і назіраць, што робіцца ў Хільчыцах.

Выступоўцаў на сходзе было шмат. Пасля першых прамоў прысутныя на сходзе старшыня райвыканкама Пётр Савіцкі, ягоны намеснік Іван Блоцкі, начальнік упраўлення юстыцыі аблвыканкама Валянцін Макарэвіч ды іншыя чыноўнікі сядзелі на сцэне, апусціўшы галовы. Было відавочна, што план рэанімацыі калгаса "Шлях да камунізму" правальваецца.

— Бягуць людзі з пекла ў рай, — заяўляла былая калгасная даярка Марыя Кацэвіч. — Як мы не атрымлівалі месяцамі заробак, як не давалі пенсіянерам, усім іншым збожжа — ніхто не бачыў. Вам тут людзі сядзяць і вочы выпорваюць. У Верасніцы калгас — гіне, у Рычове — гіне. А мы гэтага не дапусцім, і няма чаго аб нас ногі выціраць. Не дамо!

Разам з раённымі чыноўнікамі шматлікія камісіі ўсё спрабуюць даказаць, што ў фермера вяскоўцы не будуць мець аніякіх правоў, сацыяльных гарантый, і асабліва пенсіянеры. І вось што пачулі чыноўнікі ад кіраўніка ветэранскай арганізацыі Валянціны Шруб.

— Раён шкадуе, — сказала Валянціна Іванаўна, — што ў нас тут сацыяльныя гарантыі не выконваюцца. Яны выконваюцца ў Рычове, дзе заробак даюць цюкамі саломы. Даярка там атрымлівае 20 тысяч рублёў, а ў нас — 200—250 тысяч. Механізатар у іх — 30 тысяч, а ў нас — 300 тысяч. Вось такая ў іх сацыяльная сфера, вось такая абарона.

У адмысловай рэзалюцыі сяляне пацвердзілі рашэнне пра далучэнне калгаса да фермерскай гаспадаркі, аднагалосна падтрымалі дзеянні Міхаіла Шруба і нават абралі дэлегацыю для абароны сваіх правоў у органах улады.

Старшыня райвыканкама Пётр Савіцкі адмовіўся даць якінебудзь каментарый з нагоды чарговага рашэння хільчыцкіх сялян. З выступлення ж на сходзе болей за ўсё запомніліся такія словы раённага кіраўніка. "У пэўнай ступені, — казаў Савіцкі, — я ўдзячны, што ўсё так атрымалася. Па той простай прычыне, што я стаў вядомы ва ўсёй рэспубліцы".

Фермер Шруб вынікі схода бачыць у іншым.

— Сход даў карысць, прынёс пэўны плён, — лічыць Міхаіл Шруб. — Людзей прывяло да такога рашэння жыццё, і з гэтым трэба лічыцца.

***

Дом Міхаіла Шруба ў старажытным мястэчку Тураў стаіць на абрывістым беразе рэчкі Струмень, правага прытоку Прыпяці. Паміж сядзібай на дзве соткі і абрывам — усяго пяцьшэсць крокаў, як толькі праехаць машыне.

На лапіку зямлі паміж домам і Струменем узгадваюцца даволі важныя словы бацькі Міхаіла, Рыгора Шруба: "Мы ў сямейным коле параіліся і вырашылі: трэба дамагацца юрыдычнага замацавання волі калгаснікаў. Страты, не страты — патрэбна ўжо нейкае законнае выйсце. Людзі папрасілі, ты пагадзіўся — і кінуць? Так нельга!".

У доме Міхаіла нібы яшчэ раз сустракаюся з ягоным бацькам. На дыване ў гасцінай стаіць куплены ім у 1956 годзе, годзе нараджэння сына, гармонік. Ды не абы які, а ручной работы веткаўскага майстра Акіндзіна Мельнікава.

— Бацька зрабіў некалькі куфараў, — кажа Міхаіл, — прадаў іх і купіў гармонік. Па тым часе за такія грошы можна было прыдбаць карову.

Гармонік амаль і праз паўвека — жывы, галасісты.

І калі наступіць хвіліна і панад Струменем пральецца мелодыя, то мелодыя Міхаіла Шруба. Пра зямлю, пра рэчку, пра волю!

Жыткавіцкі раён.

РЕБРОМ!

Сколько можно перевозить воздух?

То и дело слышишь от разного рода чиновников оправдания, почему растут цены на билеты в общественном транспорте: мол, он страшно убыточен и разоряет госказну. Но вот вопрос — почему именно убыточен — при этом остается без разбора и отодвигается в тень. Попробую его вытащить оттуда.

...Стою я с водителем Слуцкого автопарка №2 в райцентре на остановке "Центральный" в ожидании городского автобуса. Вдруг останавливается междугородный "Икарус" маршрута "Минск—Давыд-Городок". Вместе считаем пассажиров в автобусе: их набирается ровно 6 (шесть). В следующем, прибывшем через 10 минут (маршрут "Минск—Микашевичи"), было 5, причем двое сошли в Слуцке. А знакомая поведала, что она, одна-одинешенька в салоне, ехала из Минска до Постав... Такая картина, увы, повседневна. Госавтобусы фактически перевозят... воздух, зазря расходуя горючее и изнашиваясь в пути. Вот он где, главный источник убытков!

Почему же так получается? Во-первых, билеты не всем по карману. Во-вторых, наши транспортники не слишком вдумчиво составляют расписание движения автотранспорта. Зачем по одной дороге, в одну сторону и почти без интервала отправлять несколько машин? И почему не разрешать при этом водителям брать и самим обилечивать пассажиров по пути следования? Ведь в некоторых пунктах, где нет официальной посадки, скапливается немало желающих ехать по маршруту, по которому уносится от них почти пустой автобус...

У нас в городе возле автомагазина по трассе Слуцк—Минск таких желающих порою часами томятся-волнуются сотни, а транспорта нет. Многих подбирают частники, а государство теряет возможный доход. Ничего себе — "гибкая экономика"!

В-третьих, обычно, рассуждая об убытках на транспорте, не преминают обрушиться — в который раз — на льготников: их, дескать, у нас миллионы, вот кого стоит потрясти! Но опять же давайте разберемся поконкретнее, кто эти льготники. Чаще всего громы и молнии достаются нашим пенсионерам и инвалидам, будто как раз из-за них нищает и без того бедное государство. Хочу вступиться за этих уважаемых людей, которые все силы отдали труду и защите Отечества и заслужили всей жизнью хотя бы небольшую транспортную льготу. А вот другие категории... Скажем, сами транспортники. Только в Слуцком автопарке — несколько сот работников, в любое время по городу и району ездят бесплатно. Я не поленился посчитать: эта бесплатность (для них) обходится государству за год более чем в 90 миллионов рублей! (Неудивительно, что предприятие убыточное.)

Работники автопарка обижаются, когда я об этом говорю: мы же, мол, работаем на транспорте, с какой стати должны платить? Следуя такой логике, работник, скажем, хлебозавода "имеет" право прихватить себе пару булочек (хотя бы на 360 рублей — это цена проезда в обе стороны), на молокозаводе — литр молока, на ткацкой фабрике — катушку ниток и т.д. Абсурд, скажете вы, разорение обществу! И будете правы. Как, впрочем, и абсурд, по моему мнению, то, что розовощекому крепышу-милиционеру, обеспеченному государством по максимуму, не нужно покупать проездной билет. Это тоже влетает нам всем в копеечку.

Словом, наболело. Может, я в чем-то и неправ, но так думаю не только я. А что по этому поводу думают в Министерстве транспорта и коммуникаций?

Иван ГУКОЛОВИЧ,
житель г.Слуцка.

Суд не признал Юрия Захаренко умершим

7 мая 1999 года по пути домой исчез экс-министр МВД Юрий Захаренко. Его имя до сих пор для многих граждан олицетворяет человека мужественного, справедливого и свободного.

Семья Юрия Захаренко живет в Германии, где получила политическое убежище. Прошло более трех лет, но о судьбе их близкого человека ничего не известно. Ольга Захаренко в прошлом году решила обратиться в суд с заявлением об объявлении ее мужа умершим, поскольку прошло три года с момента исчезновения Юрия Захаренко. Она хотела хоть таким способом получить информацию о ходе расследования уголовного дела, а также решить имущественные вопросы. В практике такая категория дел разрешается в течении часа.

Дело рассматривалось в суде Октябрьского района г.Минска. По закону надо было объявлять Юрия Захаренко умершим, поскольку в судебном разбирательстве было четко установлено, что его место нахождения не установлено. Прокурор настаивал на объявлении умершим Юрия Захаренко. Но судья Виктор Белянин не смог взять на себя ответственность по данному делу и незаконно приостановил производство, ссылаясь, что вопрос может быть рассмотрен только после окончания расследования уголовного дела.

Уголовное дело об исчезновении Захаренко может расследоваться 25 лет. Представьте, как себя чувствуют сейчас в семье Захаренко. Жена и две дочери не смогут распоряжаться имуществом, пока не будет решения суда об объявлении Юрия Захаренко умершим .

Я обратился с жалобой на незаконное решение Белянина в коллегию по гражданским делам Минского городского суда. Председательствующая судья Жупикова не смогла принять решение в соответствии с Законом.

Президиум Минского городского суда под председательством Ардяко также не нашел оснований отменить решение суда Октябрьского района. Судьи просто перестраховываются и боятся признать очевидное. Ведь никто не знает, какая будет реакция Того человека, который их всех своими указами утвердил пожизненно судьями.

В настоящий момент я как представитель Ольги Захаренко готовлю жалобу в Верховный суд. Посмотрим, сможет ли суд все же определить статус Юрия Захаренко.

Олег ВОЛЧЕК,
юрист, представитель Ольги Захаренко.

ПУЛЬС

Пінскі школьнік асуджаны за выраб і збыт фальшывых грошай

Вучань дзесятага класа адной з сярэдніх школ Пінска асуджаны на тры месяцы зняволення за выраб і збыт фальшывых грашовых знакаў.

На камп'ютэры, які падарылі бацькі на дзень нараджэння, ён прыладзіўся друкаваць пяцітысячныя купюры. Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь. Фальшыўкі збываў разам з сябрамі на рынках горада, купляючы за іх тавары. Усяго падчас следства супрацоўнікамі міліцыі было канфіскавана ў насельніцтва 15 падробак.

Падчас судовага працэсу зала пасяджэння была запоўнена людзьмі, якія шчыра спачувалі хлопцу. Толькі пасля вынясення прысуду, паводле якога тэрмін пазбаўлення волі быў гуманна вызначаны менш за рэальна адбыты, падлетак змог нарэшце вярнуцца дадому. Ад больш суровага пакарання яго выратавала тое, што суд прыняў да ўвагі доказы абароны адносна якасці падробак. Усе яны былі выраблены на звычайнай пісчай паперы, простым вокам адрозніваліся ад сапраўдных купюр, а таму гаворка аб фальшываманецтве ісці не магла.

Павел КУНІЦКІ.

У нас з'явіліся фальшывыя банкноты еўра

У Беларусі з'явіліся фальшывыя банкноты валюты Еўрапейскага Саюза вартасцю 50 і 100 еўра.

Зарэгістраваны збыт фальшывых еўра ў Мінску, Брэсце, Гомелі, Гродне, Лідзе, Мар'інай Горцы, Маладзечне і іншых гарадах. Паводле сваіх знешніх прыкмет падробкі вельмі падобныя да сапраўдных грашовых знакаў. Выявы вонкавага і адваротнага боку фальшывак выраблены з прымяненнем каляровага лазернага прынтэра, магчыма, капіравальна-размнажальнай тэхнікі, на белай паперы (для банкнот 100 еўра) і на паперы з жоўтым адценнем (для банкнот 50 еўра) з гашэннем ультрафіялетавай люмінесцэнцыі.

Як зазначаюць спецыялісты Нацыянальнага банка, якасць падробных банкнот паляпшаецца, прычым не толькі па знешніх прыкметах, але і па прыкметах абароны ва ультрафіялетавых промнях.

Аляксей АРЭШКА.

Расійская нафтавая кампанія «Юкола» набыла рэстаран у Гродне

У аўкцыёне па продажы рэстарана бралі ўдзел чатыры суб'екты гаспадарання. Пачатковая цана аб'екта камунальнай уласнасці складала 95 мільёнаў рублёў. У выніку таргоў "Юкола" набыла яго за 300 мільёнаў рублёў.

Дырэктар прадстаўніцтва кампаніі "Юкола" ў Гродне Аляксандр Нікішачкін паведаміў БелаПАН, што кампанія ўзяла на сябе абавязацельства захаваць профіль прадпрыемства і колькасць працоўных месцаў на працягу двух гадоў. Апроч таго, "Юкола" пагасіць каля пяці мільёнаў рублёў запазычанасці "Нёмана". А.Нікішачкін зазначыў, што пасля рамонту памяшкання, плошча якога складае каля 800 квадратных метраў, у ім зноў будзе працаваць рэстаран.

Генадзь ШАРЫПКІН.

Поспех беларускай школьніцы

Каб трапіць у фінал прадстаўнічага XI Міжнароднага конкурсу чытальнікаў імя Адама Міцкевіча, вучаніцы 11-га класа пастаўскай СШ №2 Веранікe Сівіцкай спатрэбілася не толькі блізка пазнаёміцца з творчасцю сусветна вядомага літаратара, але і выйграць некалькі адборачных тураў.

Заключная частка конкурсу праходзіла ў горадзе Беластоку і сабрала юныя таленты з 10 краін свету, дзе ёсць польскія школы. Але і там Вераніка не разгубілася і сваім выступленнем больш за ўсіх спадабалася журы і заваявала першае месца. Акрамя дыплома, школьніца прывезла дамоў грашовую прэмію і падарунак ад спонсараў.

Цэнтр Еўропы — у Глыбокім

Сапраўднай сенсацыяй мінулага года стала адкрыццё беларускімі вучонымі, што геаграфічны цэнтр Еўропы знаходзіцца ў Глыбоцкім раёне побач з возерам Шо на паўднёвым захадзе ад Полацка. Праўда, падобныя разлікі прысвойваюць сабе спецыялісты Чэхіі, Польшчы, Літвы і іншых еўрапейскіх краін.

Пакуль навуковая грамадскасць не прыйшла да адзінай высновы, ніякіх апазнавальных знакаў з гэтай нагоды на Глыбоччыне не сталі ўстанаўліваць, а вось сімвалічны цэнтр у горадзе вызначылі. Аб гэтым сведчыць прыгожы бліскучы дыск на перакрыжаванні вуліц Леніна і Маскоўскай. Кожны аўтамабіліст цяпер ведае, што адсюль адлегласць да Віцебска — 187 км, а да сталіцы Беларусі яшчэ бліжэй — 162 кіламетры.

Уладзімір ШЫК.

SOS!

...Иначе все уйдем раньше времени

В своей предвыборной кампании, обращаясь по телевидению к народу, А.Лукашенко гарантировал старикам социальную защиту и рост пенсий в соответствии со ст.47 Конституции Республики Беларусь. И мы ему верили!

Однако если до октября 2001 года наши небольшие пенсии все-таки пересчитывались в сторону роста в соответствии с законодательными актами и ростом средней зарплаты, то с октября 2001 года, т.е. с момента избрания президента и назначения министром труда и социальной защиты А.П.Моровой, рост пенсий прекратился.

До ноября 2002 года пересчет был только один раз — в феврале. Государственные СМИ преподносят народу откровенную ложь о якобы четырехразовом пересчете пенсий. Увеличение пенсий отдельным категориям пенсионеров муссируется как повсеместное, что создает видимость благополучия.

Декрет президента №18 от 25 июля 2002 года "О некоторых вопросах социальной защиты граждан" полностью лишает пенсионеров даже иллюзий на эту самую социальную защиту.

Этим декретом предусмотрены все варианты замораживания пенсий, а именно:

1.Увеличение барьера роста средней зарплаты для расчета пенсий с 10 до 15 процентов. По закону никаких барьеров вообще не должно быть.

2.Средняя зарплата для пересчета принимается не за предпоследний месяц, а за целый предыдущий квартал. И это несмотря на безудержный рост цен на продукты, лекарства, проезд и коммунальные услуги.

3.Наконец, средняя зарплата — это, оказывается, теперь уже не та официальная зарплата, которую вычисляют органы статистики. Для расчета пенсий принимается придуманная А.П.Моровой средняя зарплата без учета фонда оплаты труда, с которого не уплачены страховые взносы.

Но, позвольте, при чем тут пенсионеры, которые всю свою трудовую жизнь регулярно уплачивали страховые взносы?

За нарушение высокооплачиваемых чиновников предприятий теперь должна расплачиваться самая незащищенная часть общества — пенсионеры! Это полный произвол министра А.П.Моровой, ничего подобного не предусматривает даже Декрет президента №18 от 25 июля 2002 г.

Таким образом, вся политика министерства направлена не на социальную защиту пенсионеров, как это предусмотрено ст.№47 Конституции Республики Беларусь, а на замораживание существующих размеров пенсий, на голодное существование и унижение стариков. Жалкое зрелище вызывают у молодежи оборванные, собирающие бутылки и объедки на помойках старики-ветераны. Министерство следует переименовать из "социальной защиты" в Министерство "социального удушения" пенсионеров.

Поскольку с февраля 2002 года пенсии не повышались, то по существующему ранее законодательству в ноябре пересчет пенсий в сторону увеличения должен составлять 24,3%, пропорционально росту средней зарплаты за этот период, а не 12,7%, как установлено правительством. Кстати, рост 20% президент называл по телевидению.

Призываем пенсионеров объединиться, создать в Минске Республиканский совет пенсионеров по защите их прав. Иначе все умрем раньше времени.

Пенсионеры г.Солигорска:
В.В.КОБАНОВА, Н.А.ШИЛОВИЧ, М.Д.ГОРОХОВ, М.И.САЛЬНИКОВА, Е.С.КУБАНОВА, С.В.БАРКОВА, Ю.Н.ТРУШКИН, М.А.ТРУШКИНА, Г.Н.РАК, С.В.ЛЮЦКО, А.А.СМУРАГА, И.А.ГОРАНИН, Р.В.ГОРАНИНА, М.А.ПРОХОРИК, А.И.МЕЛЕШКО, Т.А.СИКОРСКАЯ, О.В.САЛЕНИКОВИЧ, Е.О.МЛЕЧКО, П.З.ГОЛОВЧИЦ,
всего 84 подписи.

Приглашение на праздник

По случаю 40-й годовщины подписания германо-французского Договора о дружбе (Елисейского договора) послы Германии и Франции организуют 22 января 2003 г. праздничный германо-французский концерт с участием Государственного камерного оркестра Республики Беларусь.

На 23 января 2003 г. запланировано совместное возложение венков в Хатыни, Куропатах и у мемориала жертвам еврейского гетто в Минске "Яма".

Во второй половине этого дня в Доме дружбы в Минске состоится праздник для белорусских школьников, которые изучают немецкий и французский языки.

Концерт Юрия Блинова

16 января известный белорусский пианист Юрий Блинов, стажер Техасского христианского университета (США), дает бесплатный сольный концерт в актовом зале гимназии-колледжа при БГАМ (пл.Свободы, 7).

В программе: Бах, Бетховен, Брамс.

Начало в 19.00.

У СОСЕДЕЙ

В десяти долларах от Европы

Скептик может сказать, что город Даугавпилс (30 км от границы с Беларусью) — еще не Латвия. И будет по-своему прав. Даугавпилс, бывший Двинск, а до этого Борисоглебск, а еще раньше Динабург, основанный Ливонским орденом в 1582 году, имеет чуть более ста тысяч жителей. Однако это не мешает ему являться вторым по величине городом Латвии после Риги. Как шутят сами латыши: "Вся Латвия — это одна большая Рига!".

Даугавпилс считается самым русским городом. Очень любопытно находиться в городе, где все вывески написаны латинскими буквами, а вокруг говорят по-русски. Со мной даже случилось забавное происшествие (хотя после посещения "муйты" что уж может быть забавнее...). Я со своим другом Андрисом зашел в магазин и спросил о размере скидки студентам, объявление о которой висело на двери. Продавец радостно ответил мне фразой, которая, как мне потом перевели, означала: "Если хотите, вы можете говорить по-латышски". Вероятно, меня приняли за этнического латыша, который, находясь в русском городе, решил изъясняться на "местном" языке.

Когда находишься в центральной части Даугавпилса, складывается впечатление, что в этом городе живут только богатые и больные, так как тебя окружают преимущественно отделения банков и всевозможные аптеки. Ну, с банками все понятно: с конца 90-х годов в Латвии "отмывались" гигантские суммы российских денег. "Parex bank" — мы ближе, чем Америка". Эту рекламу видели, наверное, все. Что же касается такого большого скопления аптек на "квадрат" городской площади, то на этот вопрос четко ответить мне не смог никто. Ну не торгуют же они только лекарствами от похмелья?

Кстати, об алкоголе. Крепкие напитки — только с 22 лет. Пиво таковым не считается, и его можно продавать чуть ли не школьникам. Как мне объяснили, Латвия — это пивная страна, с устоявшимися традициями потребления этого напитка. Поэтому производство его поставлено на широкую ногу и выражается в бесконечном количестве марок латышского пива, в отличие от Беларуси, где местные марки постепенно вытесняются российскими. У каждой страны свои герои.

Деньги в USD они не считают, потому что с начала 90-х годов латвийский лат стабилен, причем самая большая купюра — 500 лат (800 дол. США), хотя и в дорогих магазинах ее видят крайне редко. Доллары США, как и везде, меняют по невыгодному для нас курсу. Любопытный факт: в "обменнике" на ж/д вокзале Даугавпилса напротив наименования валют, с которыми они работают, какой, угадайте, флаг, "представлял" Беларусь? Бело-красно-белый!

Вообще меня поразило отсутствие "блататы". Молодой человек, работающий на железной дороге, имеющий Nokia 5110 (по нашим понятиям, очень скромный телефон), свободно может позволить себе посидеть в баре, попить пива, которое ненамного дороже, чем в магазине. В отличие от нас, где ты заплатишь "за стулья" в полтора раза больше, чем за само пиво. Зато в молодежной среде Минска телефон последней модели — это одно, а предпоследней — уже совсем другое. В Латвии такого нет, хотя сотовая связь значительно дороже почти при полном покрытии территории маленькой, но гордой страны. Молодые люди там просто живут, просто работают, просто отдыхают, просто любят, наконец.

И Беларусь, и Латвия — это (в сравнительно недавнем прошлом) осколки Советской империи. Хотя главная улица Даугавпилса уже лет десять как "Улица 18 ноября" (День Независимости Латвии), а на площади Свободы (бывшей Ленина) вы даже не сможете точно определить место, где этот самый Ленин стоял, но латышские монеты — сантимы — до сих пор называют копейками, а встреча Нового года "по России" иногда даже доминирует над встречей своего, местного. Люди среднего возраста, особенно после нескольких бокалов, начинают искренне ностальгировать по СССР.

Вместе с тем Латвия уже давно находится как бы "в десяти долларах от Европы" (как один российский еженедельник витиевато информировал пару лет назад о стоимости билета на паром Таллинн — Стокгольм), и буквально во всех сферах жизни чувствуется желание быть частью Европы. Достаточно вспомнить хотя бы городские автобусы, как в Швеции, и контейнеры для мусора, как в Германии. Хотя не все так хорошо, как кажется на первый взгляд. В Латвии много своих проблем — это и большая безработица, и проблема "негров" (неграждан), т. е. языка и нацменьшинств. А если вспомнить про автобусы, то в сельской местности до сих пор ездят "ЛАЗы" и "Икарусы" и т. д.

Лучше приведу пример, рассказанный моим другом Юрисом. Допустим, пенсия составляет 30 лат. Квартплата — 40 лат. А что кушать? Тогда двое пенсионеров переселяются к третьему такому же пенсионеру, а свои квартиры сдают по принципу "квартплата + 10 лат". Получается: три пенсии по 30 лат = 90 + 20 лат за две квартиры = 110 минус 40 лат за ту, где живут = 70 лат (приблизительно 115 дол. США). На жизнь. На месяц. На троих. В городе, где билет на трамвай, пусть даже новый и чешский, стоит 10 сантимов, а с нового года — 15. Благо еще, что пока в Даугавпилсе у пенсионеров бесплатный проезд. Как говорится, до следующих выборов...

За полтора месяца до Нового года количество жителей Латвии, поддерживающих вступление своей страны в ЕС, сократилось на 3% и составило лишь 46%. Тем не менее движение Латвии на Запад — процесс объективный, и от мнения 700 тысяч "алиенсов" (неграждан) не зависит. Хотя бы потому, что они, согласно законам Латвийской Республики, участия в выборах не принимают.

Вот наиболее показательный факт: было бы у них все хорошо — молодежь в массовом порядке не уезжала бы из Латвии в поисках лучшей доли в дальние страны.

Александр ТЕЛЕВИЧ.

ПРОБЛЕМА!

Туристский рынок: тенденции и перспективы

В соответствии с нашим законодательством туризм рассматривается как одна из приоритетных отраслей экономики государства. Это в свою очередь выдвигает задачу создания социально-культурной, правовой, организационно-управленческой среды, благоприятной для его дальнейшего развития.

К сожалению, современная белорусская туриндустрия отличается невысоким уровнем обслуживания и слабой подготовкой персонала. На настоящий момент белорусский турбизнес насчитывает всего 700 туристских предприятий.

Отсутствие благоприятных условий для инвестиций в индустрию туризма создают значительные препятствия для развития внутреннего и въездного туризма, лишают государство значительных доходов. Кроме того, гостиничный комплекс сейчас фактически "выпал" из блока отраслей, управляемых структурами государственного уровня. Большинство гостиниц Министерства жилищно-коммунального хозяйства убыточны. Если в 1999 году в коммунальной собственности было 173 гостиницы, то в 2002 году — 133. А ведь гостиничные услуги — одна из главных составляющих турпродукта.

Отсутствие нормативно-правовой базы в этой сфере негативно сказывается на туротрасли в целом. Вызывает беспокойство государственная политика по продвижению белорусского туризма на внутреннем и международном рынках. Совсем не используются для этого возможности современных технологий (Интернет, мультимедиа). На белорусском телеканале отсутствуют программы, информирующие о наших туристских и культурных ресурсах.

Очевидно то, что Министерство спорта и туризма с функциями регулирования туристской деятельности не справилось. Туристская общественность надеется, что функции управления туризмом будут переданы экономическим отраслям, что поспособствует появлению качественно новой модели государственного управления туризмом.

Законодательство в туризме нуждается в серьезной проработке с учетом Гражданского кодекса, рекомендаций Всемирной туристской организации, Генерального соглашения по торговле услугами, норм и правил Европейского Союза. В этом направлении у нас ничего не сделано. Стране нужен закон "О гостиничной деятельности и средствах размещения", а также закон о клубном отдыхе. Законодательству в сфере туризма страны необходим баланс между частными интересами турбизнеса и интересами белорусского государства, а также его граждан, пользующихся туруслугами.

Законодательство Беларуси в сфере туризма должно быть увязано с организационно-правовыми мерами, направленными на устранение насилия и преступности (терроризма), создающими реальную угрозу туризму и путешествиям. Мы не можем также оставить без внимания и вопрос о превентивных мерах, направленных на борьбу с проституцией, сексуальной эксплуатацией детей и организованным секс-туризмом.

Для защиты и поддержки формирующейся отечественной туротрасли должен быть разумный протекционизм в данной сфере. Защитные меры, с одной стороны, призваны обеспечить эффективное развитие отечественного туризма, а с другой — помочь сохранить экономическую, культурную, социальную и экологическую безопасность Беларуси. Согласно статье 29 Рекомендаций к Гаагской декларации по туризму, именно государство обязано обеспечить базовую инфраструктуру для развития туризма. Государственная поддержка должна принимать формы финансовых стимулов для частных инвесторов, а также расходов на рекламно-информационную деятельность.

Необходимо создать единую вертикальноинтегрированную систему управления — Национальную туристскую администрацию — самостоятельную государственную организацию с правом осуществления хозяйственной деятельности в рамках специальной правоспособности. Здесь же должна получить широкие возможности по развитию и индустрия развлечений, которая является важной составляющей продукта туризма и отдыха.

Важно сформировать региональную туристскую администрацию, которая на уровне области смогла бы управлять сферой услуг туристской индустрии.

Сегодня весь мир идет к созданию крупнейших корпораций и объединений. Необходимо сформировать крупные объединения туристских предприятий в Республике Беларусь, способных создать конкурентоспособный туристский продукт. Надо встраивать наши турпредприятия в транснациональные компании.

Турпредприятия, не имеющие методических интеллектуальных центров, способных разработать и освоить конкурентоспособный продукт (а это большинство наших предприятий, их около 700), обречены. Им просто необходимо войти в состав объединений, имеющих конкурентоспособный продукт, или специализироваться на простейших маршрутах. Если этого не сделать, то уже сейчас можно начинать процедуру их банкротства.

Следует отказаться от процедуры лицензирования, которая не способствует повышению качества туруслуг, лакмусовая бумажка не защищает потребителя от некачественной услуги. Вместо него следует ввести обязательную сертификацию услуг туристской индустрии.

Что же касается гостиничной индустрии, то она требует не только иностранных инвестиций, но и революционных изменений в менеджменте.

Туризм таков, каково государство. Если в нашем государстве будет преобладать мудрость, логика, рационализм в хорошем смысле этих слов, то, видимо, таким будет и туризм в Республике Беларусь.

Николай ЧИРСКИЙ,
президент общественного объединения "Белорусская ассоциация экскурсоводов и гидов-переводчиков".

ДАЙДЖЕСТ

За неделю рейтинг Буша упал на 5 процентов

Рейтинг президента США Джорджа Буша впервые за последние 16 месяцев упал ниже 60 процентов и составил 58 процентов. После терактов 11 сентября 2001 года рейтинг Буша стремительно вырос с 51 до 90 процентов, однако впоследствии он неуклонно падал. Снижение популярности президента в последнюю неделю Gallup связывает с позицией американской администрации в отношении Северной Кореи, объявившей о выходе из договора о нераспространении ядерного оружия. По результатам предыдущего опроса, общий рейтинг Буша составил 63 процента, а действия президента в сфере внешней политики поддержали 60 процентов респондентов. Теперь внешнеполитический курс Буша одобряют 53 процента американцев. На такое изменение отношения не повлияло развитие событий вокруг Ирака — в этом вопросе Буш не потерял поддержку американцев.

Отношение американцев к экономической политике Буша остается почти неизменным в течение последнего месяца. 48 процентов опрошенных заявили, что поддерживают действия президента в сфере экономики, 47 процентов высказали свое неодобрение. 55 процентов респондентов считают, что Буш в целом уделяет мало внимания экономическим вопросам.

В Федеральном резервном банке США найдена сибирская язва

Почтовая служба США начала тщательную проверку одного из своих отделений после того, как из офиса Федерального резервного банка в округе Колумбия поступило предупреждение, что в ходе собственного исследования поступающей корреспонденции сотрудниками было обнаружено присутствие спор сибирской язвы. По утверждению технического директора почтовой службы Тома Дэя, источник заражения пока не выявлен, персонал сортировочного предприятия лишь выявил наличие опасных бактерий.

Никакой угрозы для работников федеральной резервной системы нет, так как корреспонденция не выходила за пределы почтового отделения. "Это предприятие занимается сортировкой почты, адресованной правительственным структурам в округе Колумбия", — уточнил Дэй.

Северная Корея угрожает США новыми акциями

Северная Корея, объявившая о выходе из договора о нераспространении ядерного оружия, выступила с новым заявлением в адрес американской администрации. Как говорится в статье в крупнейшей северокорейской газете Rodong Sinmun, если США прибегнут "к санкциям, блокаде и давлению, то КНДР в ответ сделает второй и третий шаг". Какие именно меры будут предприняты, не уточняется. Возможными действиями КНДР может стать возобновление ракетных испытаний и производства оружейного плутония.

Северная Корея вновь заявила о том, что решение о выходе из договора стало реакцией на агрессивные действия США. "Собравшиеся вокруг Буша сторонники войны окончательно решили спровоцировать нападение на Северную Корею, хотя при этом они говорят о диалоге и гарантиях безопасности".

Премьер-министр Японии почтил память японского милитаризма

Премьер-министр Японии Дзюнитиро Коидзуми посетил мемориал "Ясукуни", посвященный двум с половиной миллионам японцев, погибших в годы Второй мировой войны. Это уже третий визит Коидзуми к национальной святыне за время исполнения им обязанностей премьера. Каждое такое посещение вызывает волну протестов в соседствующих с Японией азиатских странах, которые видят в этом некое выражение сочувствия милитаристскому прошлому страны.

В частности, китайское правительство, выразило протест по поводу визита Коидзуми в "Ясукуни". Сам же Коидзуми утверждает, что он приезжает сюда, "чтобы в дальнейшем с чистым сердцем осуществлять посредничество в установлении мира".

У берегов Австралии обнаружен «летучий голландец»

У северо-западных берегов Австралии обнаружена дрейфующая рыбачья шхуна без экипажа и топлива. Судно "Хай эйм 6" зарегистрировано в Индонезии, но его владельцы находятся в Тайване. В настоящее время их разыскивает австралийская полиция. На судне, которое обнаружил 4 января самолет береговой охраны, должно было быть от 10 до 12 моряков. Оно находится в хорошем состоянии, его трюмы заполнены выловленной макрелью.

Предпринятые поиски экипажа в море ничего не дали, так же как и тщательный осмотр судна. На борту не найдено ни одной спасательной шлюпки. Кроме того, не удалось найти документов, по которым можно было бы установить личности членов экипажа. Представители австралийских властей утверждают, что никаких природных катаклизмов, которые могли вызвать исчезновение моряков, в этом районе не было. Погодные условия также были достаточно мягкими.

Американские военные нашли в Афганистане 322 ракеты

Американские военные спецподразделения обнаружили крупный склад ракет недалеко от одной из армейских баз. Согласно официальной информации представителей армии США, в окрестностях селения Зарин Калай в провинции Пактия в распоряжение военнослужащих попало 322 ракеты калибра 107 миллиметров. Ракетные обстрелы американских позиций в Афганистане происходят почти ежедневно, однако из-за невысокой точности стрельбы, они, как правило, не причиняют серьезного вреда. Днем ранее американские военные обнаружили крупный склад взрывчатых веществ недалеко от города Джелалабад.

В настоящее время в операции по поиску и уничтожению оставшихся формирований движения "Талибан" и организации "Аль-Кайеда" на территории Афганистана принимают участие около 8 тысяч военнослужащих армии США.

Арабы поблагодарили Ким Чен Ира за поддержку

В столице Иордании состоялось первое заседание клуба Ким Чен Ира. На церемонии открытия, которая состоялась в Аммане 3 января, председателем клуба был избран Марван Суда. Он также является лидером "Арабского комитета за солидарность с корейским народом и в поддержку воссоединения Кореи". Участники первого заседания клуба выразили поддержку народу КНДР и осудили действия Вашингтона, направленные против Пхеньяна. Иорданские сторонники Ким Чен Ира приняли резолюцию, в которой выразили жителям Северной Кореи признательность за поддержку арабов и отметили, что клуб был создан по случаю грядущего 16 февраля дня рождения Ким Чен Ира.

Казахский министр обороны лично испытал новый вертолет

Министр обороны Казахстана генерал армии Мухтар Алтынбаев лично принял участие в испытании российского вертолета Ми-17В-5. Глава казахского оборонного ведомства сам пилотировал эту машину во время учебно-тренировочных полетов над аэродромом столичного гарнизона в Астане. По окончании полета Мухтар Алтынбаев отметил многофункциональность Ми-17В-5 и добавил, что машина в любое время суток и при любых метеорологических условиях может обеспечивать огневую поддержку войск, проводить воздушную разведку. На борту вертолета могут находиться 36 десантников со снаряжением. Машину можно использовать при поиске и эвакуации терпящих бедствие, а также при транспортировке больных и раненых.

По сообщениям "Рейтер", РИА "Новости", "Би-Би-Си", "Си-Эн-Эн", "Газеты.ру".

ДУХОЎНЫ СКАРБ

150 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі

4. Якія беларускія дзяржавы былі ў старажытнасці?

На гэтай карце — старажытныя беларускія дзяржавы: Полацкае, Смаленскае і Тураўскае княствы.

Элементы дзяржаўнай арганізацыі на Беларусі існавалі задоўга да яе пісьмовай гісторыі. Ад VI стагоддзя па Нараджэнні Хрыста на большую частку нашага краю пачынае пранікаць славянскае насельніцтва. Змешванне яго з мясцовымі балцкімі плямёнамі прычынілася да ўтварэння старабеларускага этнасу і своеасаблівай культуры, якую археолагі называюць банцараўскай (паводле наймення гарадзішча каля вёскі Банцараўшчына пад Менскам). Ёсць шэраг сведчанняў, што нашы продкі ўжо тады мелі пэўныя формы дзяржаўнасці. Пазней, у VIII стагоддзі, з новай хваляй славянізацыі Беларусі, з фарміраваннем крывіцкага, драгавіцкага і радзіміцкага плямёнавых аб'яднанняў узнікаюць і дзяржавы.

Ад X стагоддзя на Беларусі найбольш вядомыя *Полацкае, Смаленскае* і *Тураўскае* княствы. Два апошнія неўзабаве трапілі ў залежнасць ад Кіева. Полацкае ж княства было зусім самастойнай беларускай дзяржавай з усімі адпаведнымі адзнакамі — суверэннай уладай князя і веча, адміністрацыяй, сталіцай, войскам, грашовай сістэмай і г.д. Княства праводзіла і сваю міжнародную палітыку, якая палягала ў процістаянні агрэсіі Кіева і пашырэнні свайго ўладарства ў бок Балтыйскага мора, вынікам чаго было падначаленне Полаччыне шэрагу прыбалтыйскіх плямёнаў.

Міхась ЧАРНЯЎСКІ.

5. Хто такія Рагвалод і Рагнеда?

Рагвалод — першы беларускі князь, якога прыгадваюць старажытныя летапісы. Ён валадарыў у Полацку ў другой палове X стагоддзя. Пра яго летапіс кажа: "Рагвалод прыйшоў з-за мора", што дае пэўныя падставы лічыць князя выхадцам са Скандынавіі. Ужо пры Рагвалодзе Полацкае княства — моцная ўсходнееўрапейская дзяржава.

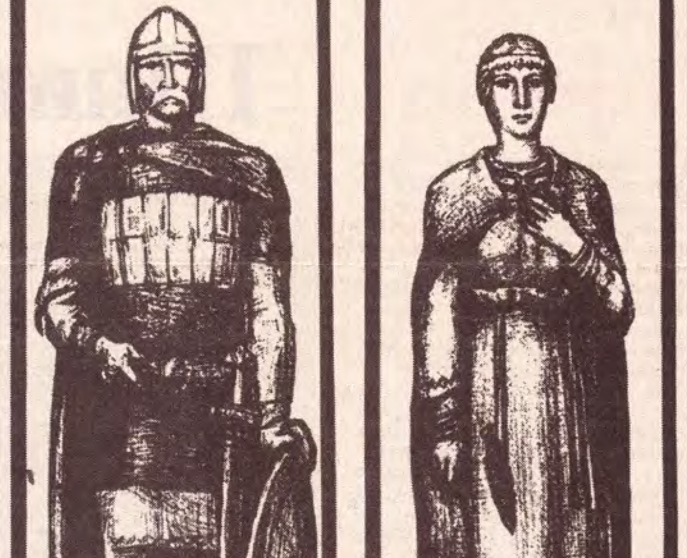
У Рагвалода была дачка Рагнеда, ганарлівая і прыгожая князёўна. Так сталася, што да яе адначасова пасваталіся гаспадары суседніх княстваў: Яраполк з Кіева і Уладзімір з Ноўгарада (пазней названы Хрысціцелем). Рагнеда выбрала Яраполка. Абражаны адмоваю, Уладзімір пайшоў на Полацк вайною. Ён спаліў горад (гэта, дарэчы, пацвярджаюць і сляды знойдзенага тут археолагамі пажарышча, якое датуецца канцом X стагоддзя), а Рагвалода, ягоную жонку і двух сыноў забіў. Рагнеду Уладзімір гвалтам узяў за жонку, даўшы ёй імя Гарыслава.

Па нейкім часе, жывучы пад Кіевам у сяльцы Прадславіне, Рагнеда спрабавала адпомсціць Уладзіміру: "За тое, што бацьку майго забіў, зямлю яго ў палон узяў, а цяпер ня любіш ні мяне, ні дзетак нашых!". Але замах быў няўдалы. Раз'юшаны Уладзімір хацеў пакараць княгіню смерцю, але яму перашкодзіў малалетні сын Ізяслаў, які стаў у абарону маці з мячом.

За гэта Рагнеду з сынам выслалі ў Полацкую зямлю. Там для яе збудавалі горад, названы Ізяслаўль (цяпер Заслаўе пад Менскам) — у гонар сына Ізяслава. Менавіта гэты Ізяслаў, заняўшы дзедаў пасад, адрадзіў полацкую княскую дынастыю.

Акрамя Ізяслава Рагнеда нарадзіла Мсціслава (які пазней стаў князем чарнігаўскім), Яраслава Мудрага (князя ноўгарадскага і кіеўскага, заснавальніка роду Яраславічаў), Усевалада і дзвюх дачок — Перадславу (узяла шлюб з чэшскім князем Баляславам III Рудым) і Грымiславу (выйшла замуж за прынца вугорскага Ласла Сара Лысага). Дарэчы, Рагнедзіны ўнучкі таксама былі жонкамі еўрапейскіх манархаў: Настасся — вугорскага караля Андрыя I, Лізавета — караля нарвежскага Гаральда III, а пасля караля дацкага Свена II. Наймалодшая Ганна стала французскай каралевай, выйшаўшы замуж за Генрыка I Капета.

У Заслаўі Рагнеда пастрыглася ў манашкі пад імем Настассі і памерла там у манастыры ў 1000 годзе. Сёння для нас яе імя — сімвал мужнасці і любові да Радзімы, самаахвярнасці і годнасці.

Князь Рагвалод і князёўна Рагнеда. Малюнак Яўгена Куліка.

І да Рагвалода ў Полацку былі князі, але ён стаў першым, чыё імя трапіла ў гістарычныя крыніцы. Вельмі цікавае і да канца не высветленае пытанне пра тое, адкуль ён з'явіўся. Некаторыя даследнікі трактуюць словы летапісу "Рагвалод прыйшоў з-за мора" як сведчанне яго нарманскага (гэта значыць скандынаўскага) паходжання. Імя яго, як і ягонай дачкі Рагнеды, яны выводзяць са скандынаўскіх моў. Аднак далёка не ўсе гісторыкі пагаджаюцца з такой думкай.

Выхад да мора праз Дзвіну даваў палачанам магчымасць падтрымліваць даволі ажыўленыя сувязі з паморскімі славянамі, якія жылі на паўднёвым узбярэжжы Балтыйскага мора. Гэтыя сувязі былі не толькі гандлёвыя, але і дынастычныя. З пазнейшай гісторыі, напрыклад, вядома пра шлюб полацкага князя Барыса з паморскай князёўнай Святохнай. Так што "заморскі" Рагвалод мог быць зусім не шведам ці нарвежцам, а славянінам. І ягонае імя, дарэчы, таксама можна разглядаць як славянскае: "валадар рога".

Сучасны гісторык Мікола Ермаловіч выказаў дапушчэнне, што Рагвалод паходзіў з полацкага княскага роду і быў сынам княгіні Прадславы, якая згадваецца ў летапісе пад 945 годам. Ён мог быць запрошаны на княжанне да паморскіх славянаў і ўжо адтуль вярнуўся валадарыць у Полацак, пераняўшы яго як спадчыну ад маці, калі тая памерла.

6. Калі прыйшло ў Беларусь хрысціянства?

Першыя хрысціянскія місіянеры з'явіліся ў Беларусі, відаць, яшчэ *ў IX стагоддзі.* Іх станавілася тым больш, чым хутчэй прымалі веру Хрыстовую суседнія еўрапейскія народы. Адным з такіх місіянераў быў ісландзец Торвальд Вандроўнік, які ў X стагоддзі прапаведваў хрысціянскія ідэі ў Полацку і пазней быў пахаваны тут у заснаваным ім манастыры Яна Папярэдніка.

Хрысціянамі былі нашы славутыя валадары: княгіня Рагнеда (у манастве Настасся), яе сын Ізяслаў і ўсе наступныя полацкія князі. Хрысціянства ішло ў Беларусь як з Захаду (з Рыма), так і з Усходу (з Канстанцінопаля), хоць да сярэдзіны XI стагоддзя істотнай розніцы паміж гэтымі дзвюма плынямі не было.

Каля 992 года была заснаваная Полацкая епархія (пазней праваслаўная), на пачатку XI стагоддзя — Тураўская (заходняга абраду). Першым біскупам у Тураве блізу 1010 года стаў немец Райнбэрн. Першым жа полацкім епіскапам, якога згадвае летапіс, быў Міна (1104 год). Але, зразумела, былі святары і да яго — у тыя часы, калі полацкі князь Усяслаў Чарадзей збудаваў у нашай старажытнай сталіцы бажніцу Святой Сафіі (1055 год).

Хрысціянства ў Беларусь прыйшло ў тым жа часе, як і ў многія іншыя еўрапейскія краіны (Данію, Швецыю, Нарвегію, Польшчу, Харватыю). Панавальнай жа рэлігіяй яно зрабілася толькі ў канцы XII—XIII стагоддзі, бо сутыкнулася тут з моцнымі паганскімі (язычніцкімі) традыцыямі. Тысячагадовае суіснаванне ў нас паганскіх вераванняў і хрысціянства сталася падставаю для верацярплівасці, талеранцыі нашага народа да розных рэлігіяў.

Сабор св.Сафіі ў Полацку, пабудаваны ў 1066 годзе. Выгляд з захаду, з боку галоўнага партала. На гэтай рэканструкцыі, зробленай гісторыкам Алегам Трусавым паводле дадзеных сучасных археалагічных раскопак, Полацкая Сафія паказаная з галерэямі, дабудаванымі ў XII стагоддзі.

Сяргей ТАРАСАЎ.

ТРАГЕДИЯ

Смертельный спуск

На такой трагической ноте оборвалась жизнь 12-летней Настеньки

Время зимних каникул... Как устроить для детей настоящий праздник? Родители решают этот вопрос в меру своей фантазии и — самое главное — возможностей. Можно оставить ребенка дома, в четырех стенах, можно отправить в деревню к бабушке с дедушкой, а можно позволить им и более дорогое увеселение — например, поездку в горы...

Семья Голубовичей — Олег Борисович, директор фирмы по производству упаковки для парфюмерии, его жена Ольга и двое детей — ученики минской гимназии "МОКА" Настя и Миша — отправились по турпутевке отдохнуть в Чехию. Горы — излюбленное место отдыха многих: как приятно лавировать по снежным склонам, оттачивая свое лыжное мастерство.

В Чехию отправились автобусом. Все обещало отличный отдых и приятные ощущения. Но когда десятидневное пребывание на курорте Шпиндлеров Млын подходило к концу, прогремел гром среди ясного неба — случилась страшная трагедия.

Девятого января, спускаясь с "синей" трассы (на которой обычно катаются лыжники так называемого среднего уровня) девочка, скорее всего, не справилась с управлением и, набрав очень высокую скорость, выскочив за лыжню, сильно ударилась в дерево, растущее на спуске.

...Время было ближе к вечеру, опускались сумерки. Мама с дочкой поднялись на гору для последнего спуска. "Мама, можно я сделаю последний спуск?" — попросила Настенька еще возле подъемника. Были последние дни каникул, как тут откажешь... Девочка поднялась на вершину трассы, встала на лыжи и...

Внизу дожидались папа и братик. Вот появилась Ольга. Прошло десять минут, двадцать, полчаса — Настеньки все не было. Родители бросились на поиски пропавшей дочери. Все попытки отыскать ее оказались тщетными. Тогда Олег (глава семейства) побежал звать на помощь горнолыжных спасателей. В воздух были подняты вертолеты. Настю искали долго, не один час. Искали с помощью прожекторов, специально обученных собак... Обнаружили на так называемой "черной трассе" (спуск для опытных горнолыжников), которая в некоторых местах соединяется просеками с "синей" трассой и где встречаются перепады склона, резкие повороты, крутые бугры). Она ударилась в дерево. Полученная ею травма оказалась смертельной.

Эту информацию я услышала от бабушки Насти.

Что пережили в эти дни родители и родственники — говорить не стоит. В семь утра на следующий день после трагедии в квартире матери Ольги раздался телефонный звонок: "Нашей Настеньки больше нет!" В это невозможно было поверить. Ведь еще совсем недавно она делилась своими планами, рассказывала о занятиях в секциях карате и гимнастики. Однако реальность оказалась страшной. 14 января Настеньку привезли в Минск. Из Праги прибыл чартерный рейс компании "Белавиа" — последний авиарейс минской школьницы.

Соседи по улице, что в районе Северного поселка, со слезами на глазах рассказывали мне о Настеньке.

Нина Александровна БАЕШКО:

— Накануне позвонил мой сын. Ему приснился странный сон. Будто бы его отец (мой муж), умерший два года назад, показывает рукой налево — в сторону дома, где живут Голубовичи, и как будто подзывает кого-то к себе. Конечно, в сны можно и не верить, но на моей душе было очень тревожно. Появилось ощущение, что произойдет что-то страшное, но никто не мог предположить (даже в том кошмарном сне), что беда случится с Настенькой. Она была удивительной девочкой. Очень дружила со своим братом: они были не просто брат и сестра, они были настоящими друзьями. Очень веселыми и непосредственными.

Плакала другая соседка — Ольга Дмитриевна Романова: "Как испеку пирожки, всегда несу им, Настеньке и Мише. Настенька — такой удивительный ребенок. Очень воспитанная девочка. Всегда, когда проходит мимо, скажет: "Бабушка, здравствуйте! Как ваше здоровье? Иногда ее родители оставляли ключи в нашем доме. Настенька аккуратно постучится в дверь, поблагодарит. Сейчас, когда ее не стало, такое ощущение, будто вся улица опустела".

...И вырос холм из венков и живых цветов над могилой Настеньки.

Трудно подобрать слова, которые в полной мере выразили бы сострадание этой хорошей семье. Голубовичи живут в обычном доме, в частном секторе, всего, что имеют, добились своими мозгами и своими руками. Детей воспитывали в том же духе. Олег — бывший военный, а его жена Ольга закончила школу с золотой медалью, имеет два высших образования. Деток своих Ольга очень лелеяла. Все время на ногах: кушать приготовить, постирать, отправить в школу, встретить, проверить уроки. Настенька для мамы была подружкой. Они всегда делились своими секретами.

Мне удалось полистать семейный альбом. Такой сплоченности могла бы позавидовать любая семья. Красивая и молодая пара — Олег и Ольга, их прелестные детки — Миша и Настенька. Настюша — такая белокурая девчушка с ярко-голубыми глазами. На фотографиях она жизнерадостна, добра и красива.

Я хочу, чтобы эта девочка оставалась жить. В сердцах не только тех, кто ее знал, но даже тех, кто просто прочитает этот материал и скажет: какая несправедливая судьба! Ведь Настя только приоткрывала дверь в большую жизнь. Со всеми ее проблемами, радостями и горестями. Ей не суждено было познать многое. Это судьба. И от нее не уйдешь.

Похоронили Настю 15 января на Московском кладбище в Минске.

Ольга РОМАНЮК.

ДОСЬЕ

Шпиндлеров Млын

Самый известный горный курорт Чехии. Расположен на высоте 710 метров над уровнем моря в верховье реки Лабе (Эльба) в центре Крконош. До 1704 года здесь добывали руду и серебро. На месте сегодняшнего курортного центра в то время находилось лишь несколько деревянных домов и мельница семьи Шпиндлер, и позже это имя закрепилось за местностью.

В настоящее время курорт одновременно может принять около 8400 туристов и располагает двумя горнолыжными центрами: Svaty Petr с верхней точкой канатной дороги на горе Plan, а также Medvedin в районе Horni Misecky, где можно кататься на лыжах до апреля. В Шпиндлеровом Млыне ежегодно проводятся соревнования самого высокого класса.

Протяженность горнолыжных трасс — 25 км, каждая в среднем 3—3,5 километра. На курорте 3 кресельных и 20 бугельных подъемников общей пропускной способностью 13.200 человек в час. Одна траса оборудована освещением и может быть использована в вечернее время. В горнолыжных центрах Svaty Petr и Medvedin при неблагоприятных климатических условиях состояние горнолыжных трасс поддерживается при помощи снежных пушек.

Кроме того, Шпиндлеров Млын обладает 70 км промаркированных трасс для беговых лыж, 26 км из которых соответствуют стандартам для проведения международных соревнований.

Маркировка трасс в зависимости от степени сложности

Для облегчения ориентировки на крупных курортах существует определенная классификация трасс спуска (а в некоторых странах — например, в Америке, — и подъемников, ведущих к трассам) по цветовому признаку. Как же различаются трассы?

Самые простые трассы — **зеленые**. Это трассы, на которых начинающий горнолыжник может ехать по прямой, практически не набирая скорости. В том случае, если уклон несколько больше — обязательно есть контруклон, на котором даже не умеющий поворачивать человек обязательно остановится. Опытный лыжник на таких трассах может ехать задом наперед, на одной лыже, вальсировать. В некоторых местах для того, чтобы лыжи скользили, приходится толкаться палками. Трассы тщательно ухожены, бугры отсутствуют.

Следующие по сложности — **синие** трассы. На таких трассах комфортно себя чувствует лыжник, уже освоивший повороты "из упора". Поворот "плугом" неудобен из-за возросшей крутизны отдельных участков трасс. Несколько возросшая крутизна, переменный рельеф, отсутствие бугров и резких перепадов рельефа склона делают спуски по синим трассам более интересными и разнообразными для лыжников среднего уровня, а частые прямые участки с маленьким уклоном дают возможность покататься на скорости и тем, кому более серьезные трассы пока не по зубам. Опытный лыжник на трассах этого типа может кататься по прямой, в крайнем случае используя повороты большого радиуса на высокой скорости. Трассы тщательно ухожены, бугры отсутствуют.

В этих чешских горах и погибла белорусская школьница.

Наиболее интересные — **красные** трассы — имеют еще более возросшую крутизну, характеризуются отсутствием пологих участков или сочетанием недлинных крутых мест, где уже необходимо достаточно хорошо владеть поворотами малого радиуса на параллельных лыжах и выполаживаний, на которых можно успеть погасить скорость. Опытный лыжник на красных трассах может кататься "большими или маленькими дугами" во всем диапазоне скоростей, спуски по прямой уже приведут к нежелательным последствиям. Трассы тщательно ухожены, бугры при большом количестве катающихся могут появляться к концу дня. В эту же категорию попадают некоторые спуски "вне трасс", которые имеют меньшую крутизну, но из-за природных особенностей (например, глубокий снег или узкие места) не могут быть рекомендованы лыжникам с малым опытом катания. Спуски такого типа часто обозначаются красным пунктиром.

Следующий класс трасс — **черные** — для экспертов. В большинстве стран на эти трассы ратраки не выпускают, и на них можно встретить все, что угодно, — от крутых жестких досок с буграми до целинного крутого снега, узкие (но не пологие) места, резкие повороты с перепадами склона, поэтому если Вы не можете уверенно и быстро проходить красные трассы, на черные лучше не ходить — удовольствия не получите. В некоторых местах катание уже переходит в прыгание. К этой же категории относятся спуски "вне трасс", по которым опытный лыжник сможет спуститься (но удовольствие от спуска не гарантируется). Обычно на схемах такие спуски обозначаются черным пунктиром. Кроме того, сюда же относятся искусственные бугры для могула, халфпайп и трамплины для сноубордеров.

ШАШКІ

Класіфікацыйны конкурс-8

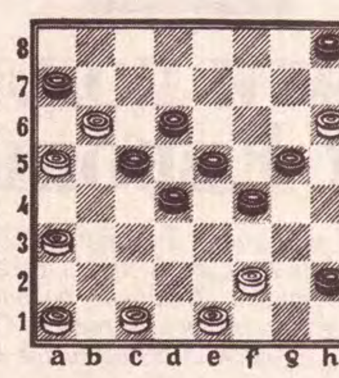
Завяршаем яго **заданнем №12** кандыдата ў майстры спорту Дзмітрыя Камчыцкага (Магілёў):

Белыя: a1, a3, a5, b6, c1, e1, f2, h6 (8).

Чорныя: a7, c5, d4, d6, e5, f4, g5, h2, h8 (9).

1.fg3 gh4. Далей падумайце самі (чатыры ачкі).

Тэрмін для адказаў — традыцыйныя два тыдні. Чакаем іх па адрасе: **220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная воля", "Шашкі".**

Супаставім рашэнні

Праверце, калі ласка, рашэнні змешчаных раней пазіцый.

"Адным ударам шасцярых" (Д.Камчыцкі): gf6, ed6, f2, g5, c7, h6, a5x.

"Эцюд у партыі": 6.ef4!=.

"З нізкі кампазіцый": №1 (П.Шклудаў) — d4, d6, c7, h4, b2, g5x; **№2** (Л.Вітошкін) — 4 (27 A) 34/45, 23x. A (18) 27, 36 (33) 27x; **№3** (А.Кагоцька) — ab8! (d4 A) f8 (f2 B) g3, g3, g3x. B (h2) b:g3!!x. A (f2/h2) f8x.

Рашылі: В.Грабенка, І.Аліхвер, М.Падбярэзскі, В.Бялоў, Г.Казлоўскі, М.Блізнец, М.Пякарскі, М.Буканаў, Аляксандра Камінская, А.Якубель, Ф.Хадачынскі, Я.Кандрачэнка, А.Перавознікаў, А.Чумакоў, У.Сапяжынскі, П.Каролік, М.Андрушчанкаў, С.Сіманоўскі, У.Захарчук, М.Загуста, А.Ліцьвінаў, Р.Сідарчук, А.Кагоцька, Л.Жыхар, М.Гардзіеўскі, В.Краўчук, А.Янчук, П.Чэрнак, С.Краіла, У.Мазанік, В.Астрынскі, Л.Пасвісцелік, Л.Вітошкін, А.Сапегін, В.Мітліцкі, М.Гельман, А.Дзялендзік, А.Іванькоў. Усім ім залічаны аўтарскія рашэнні першых пяці заданняў класіфікацыйнага конкурсу-8.

Пераможцы адзначаны

Наступныя ўдзельнікі класіфікацыйнага конкурсу-7 атрымалі бясплатную падпіску на "Народную волю" на першы квартал 2003 года: Міхаіл Блізнец (Наваполацк), Васіль Грабенка (Мінска), Дзмітрый Камчыцкі (Магілёў), Міхаіл Падбярэзскі (Наваполацк) і Анатоль Чумакоў (Светлагорск). Пры фінансавай магчымасці ім будзе афармлена падпіска і на другі квартал.

Тым, хто заняў шостае-дзесятае месцы, высланы прызы аўтараў заданняў Леаніда Вітошкіна (Гомель), Віктара Шульгі (Мінск), Яўгена Барэля (Ваўкавыск), мінчан Васіля Грабенкі і Івана Наўроцкага.

Радкі з газеты

Газета "Рэспубліка" (03.12.2002 г.) надрукавала такія радкі свайго спартыўнага журналіста Уладзіміра Абрамовіча: "Нядаўна "Рэспубліка" пачала праводзіць першы ў гісторыі незалежнай Беларусі чэмпіянат краіны па рашэнні шашачных кампазіцый. І колькі пісем прыйшло! Колькі ў нас ёсць аматараў гэтай гульні! Колькі талентаў прападае!".

Прыемна чытаць такое пра шашкі — старадаўнюю, самую народную гульню.

Малапрыкметная камбінацыя

Партыя паміж М.Дайноўскім і М.Пякарскім (чорныя) пачалася так: 1.ef4 fg5 2.de3 gh4 3.cd4 dc5 4.fe5 ed6 5.gf4 ba5 6.d:b6 7.ed2 de7 8.bc3 ef6 9.cd4. Далей М.Пякарскі (чэмпіянат Мінска 1981 года) ажыццявіў малапрыкметную камбінацыю. Пераканайцеся ў гэтым самастойна.

Турнір і першынство

У шахматна-шашачным клубе Мінскага падшыпнікавага завода прайшоў дзевяты турнір памяці майстра Уладзіміра Граковіча. У ім перамаглі майстры Юрый Файнберг, Вячаслаў Палянскі і Яўген Бельскі.

Адбылося адкрытае першынство Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі шахматыстаў і шашыстаў па хуткай гульні ў шашкі-64 і 100. Мацнейшымі былі: па шашках-64 — міжнародныя гросмайстры Андрэй Валюк, Аркадзь Плакхін і майстар Валерый Маркоўскі; па шашках-100 — гросмайстар Сяргей Насевіч, В.Маркоўскі і А.Плакхін.

Аб гэтым мы даведаліся ад карэспандэнта нашай рубрыкі "Шашкі" майстра Мікалая Курыловіча (Мінск).

Чакаем і ад вас паведамленняў аб шашачных спаборніцтвах, хвалюючых эпізодах з партый-64 і 100, аналізаў павучальных пазіцый з іх.

Чэмпіянат рэспублікі

Завяршыўся чэмпіянат рэспублікі па шашачнай кампазіцыі-100. Аб яго выніках у жанрах задач, камбінацыйных мініяцюр і праблем мы інфармавалі вас раней.

А вось як выступілі эцюдзісты: 1.Р.Краўцоў (20 ачкоў), 2.П.Кажаноўскі (16), 3.В.Шульга (15), 4.П.Шклудаў (14,5), 5.Л.Вітошкін (14,25), 6.І.Наўроцкі (11) і 7.К.Малашкевіч (8).

З нізкі кампазіцый

Ужо 13 чытачоў выступілі ў другім крузе публікацый іх шашачных твораў. Ніжэй змяшчаем кампазіцыі іншых нашых аўтараў:

1 (Дзмітрый Кульбанаў, Асіповічы). **Белыя:** a3, c1, c5, d4, d6, e3, g5 (7).

Чорныя: b4, d2, e7, f4, f6, f8, h4, h6, h8 (9).

2 (Мікалай Андрушчанкаў, Пінск). **Белыя:** дамка a3, простыя e1, h6 (3).

Чорныя: b6, c3, d4, h8 (4).

3 (Пётр Кажаноўскі, Пінскі р-н). **Белыя:** дамкі 4, 5, 22, простая 13 (4).

Чорныя: дамкі 24, 29, простая 15 (3).

Ва ўсіх іх **белыя пачынаюць і выйграюць.**

Будзем рады вашым рашэнням.

Кожную кампазіцыю прысылайце на асобным лістку паперы абавязкова з яе рашэннем і пажадана на дыяграме, а не толькі ў натацыі.

Мікалай ГРУШЭЎСКІ, майстар спорту.

ШАХМАТЫ

4-й шахматный конкурс

Публикуем очередные задания

Задание №11

Белые: Kpa4, Фе3, Сс8, Ка6, Kb6, п. а5 (6).

Черные: Крс6, Фh4, Лg6, Сс3, Ke1, пп. b3, b4, d6, e7 (9).

Мат в 3 хода.

За правильное решение задания №11 засчитывается **3 очка**.

Задание №12

Белые: Kph3, Ле8, Сс4, Kf6, Kg4, пп. g3, h4 (7).

Черные: Kpf3, Фа5, Ла8, Са7, Cd1, Ka1, Kb8, пп. а6, с6 (9).

Мат в 3 хода.

За правильное решение задания №12 засчитывается 3 очка.

Свои ответы на конкурсные задания присылайте по адресу: **220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная воля", "На 4-й шахматный конкурс".**

Решение конкурсных заданий

Задание №1: в задаче Е.Кониковского к цели ведет ход 1.Фd7!

Задание №2: двухходовка П.Стригунова решается ходом 1.Лd2!

Задание №3: в композиции Ф.Фейгина решает 1.Фd5!

Задание №4: задача Я.Вильнера решается путем 1.Kf8!

Включились в конкурс и прислали ответы на задания тт.Сайдуков, Мелеховец, Дембицкий, Гончаров (Орша), Ефременко, Принеслик, Садиков, Трифонов (Витебск), Мороз (Миорский район), Улицкий (Глубокский район), Лукьянчик (Толочинский район), Юрчук (Жабинка), Антоновская (Пружаны), Шпаковский (Пинский район), Жилко (Лунинец), Логвинович (Кобрин), Панько (Каменец), Сыманович, Ворона (Лида), Пасвистелик, Баган, И.Ананич (Гродно), В.Ананич (Волковыск), Яковцев, Овчинников, Козловский (Рогачевский район), Минчук (Копаткевичи), Варущенко, Галко (Гомель), Хитько (Ельск), Колодко, Жученок (Жодино), Шевцов, Сочилович (Солигорск), Гаджиев (г.п.Нарочь), Горбатенко (Любань), Желобкович (Ждановичи), Каминский (Вилейка), Пархимович (Столбцовский район), Костюкович, Мартынюк (Могилев), Гавриленко (Бобруйск), Буканов, Белавый, Баталенок, Быков, Волков, Горчаков, Гмыза, Гладкий, Дембицкий, Дорошкевич, Крипан, Литвинов, Мындриков, Муйвид, Майонов, Омельчук, Папко, Тепеш, Хоменко, Ходачинский, Шкляревский, Шкробов, Якубовский (Минск).

НА ШАХМАТНЫХ ПЕРЕКРЕСТКАХ

Маленький шедевр

В голландском городе Хоогевене проходил традиционный международный шахматный турнир. В нем принимали участие гроссмейстеры Юдит Полгар, Петер Ач (Венгрия), экс-чемпион мира ФИДЕ Александр Халифман (Россия) и Люк ван Вели (Голландия). Соперники проводили между собой по две встречи. Победителем турнира вышел молодой венгерский шахматист Петер Ач, набравший 4 очка из 6 возможных. По 3 очка в активе Юдит Полгар и Александра Халифмана. Замкнул турнирную таблицу Люк ван Вели — 2 очка. Блестящую миниатюру создал победитель турнира.

Л. ван Вели—П.Ач
Защита Нимцовича

1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. Kc3 Cb4 4. e3 o-o 5. Cd3 d5 6. cd ed 7. Kge2 Ле8 8. o-o Cd6 9. a3?! Сильнее здесь 9. f3 с последующим переводом ферзя через e1 на h4, как играл в этой позиции Борис Гельфанд. 9... Kg4 10. h3? Провоцируя соперника на "легковесную", по мнению голландца, атаку. Но черные смело принимают вызов. 10... Kh2! 11. Ле1 Kf3+! 12. gf Фg5+ 13. Kph1 (Легко матуют черные после 13. Kg3 С:g3 14. fg Ф:g3+ 15. Kph1 Ф:h3+ 16. Kpg1 Фg3+ 17. Kph1 Ле6 18. e4 Лg6) 13... Фh4 14. Kf4 (И после 14. Kpg1 С:h3 15. f4 Cg4 16. Фb3 Cf3! 17. Kg3 C:f4 18. Kce2 Cd6 белым плохо.) 14... С:b3 15. Kc:d5 Ле6!! 16. K:e6 Cf5+! Только сюда. Важно взять под удар слона d3. 17. Kpg1 Фh2+ 18. Kpf1 Cg3! **Белые сдались.**

Не помогает 19.Фd2 ввиду С:d3+ с последующим матом.

Пять минут на размышление

Шахматный сезон в Минске открылся рождественским молниеносным турниром, который состоялся в Республиканском центре олимпийской подготовки. На старт соревнований вышли 42 спортсмена. Турнир проводился по швейцарской системе в 11 туров. В напряженной борьбе победителем стал мастер спорта Игорь Раткович, набравший 9,5 очка из 11. Всего на пол-очка от победителя отстал второй призер — перворазрядник Юрий Редьков. А третьим на финише был кандидат в мастера Юрий Кривов — 8,5.

Не стареют игрой ветераны

В Наумберге (Германия) прошел 12-й чемпионат мира среди ветеранов. В нем приняли участие около 300 спортсменов из 22 стран. К сожалению, как обычно, не было среди участников белорусских ветеранов. В чемпионате выступали 9 международных гроссмейстеров, 8 международных мастеров, более 30 мастеров. Соревнования проводились по швейцарской системе в 11 туров. В напряженной борьбе наибольшего успеха добился рижанин международный мастер Юзеф Петкевич, набравший 8,5 очка. Ему присвоен титул чемпиона мира и звание международного гроссмейстера. Такой же результат показали еще три участника. Серебряным призером стал хорват С.Косанский, бронзовым — неоднократный победитель ветеранских чемпионатов гроссмейстер Я.Клован (Латвия).

Сустрэнемся на канцэртах сярэдневяковай беларускай музыкі!

Суполка "Беларуская музычная альтэрнатыва" пры грамадскім аб'яднанні "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" запрашае на канцэрты фальклорнай і сярэдневяковай беларускай музыкі ў рамках праекта "Легенды Вялікага княства".

18 студзеня ў Мінску адбудзецца сумесны канцэрт капэлы Алеся Лося і фолк-гурта "Guda", якія прадставяць канты XVI—XVIII стагоддзяў, песні лірнікаў, музыку, што выконваецца на валынках і скрыпках, а таксама архаічныя і абрадавыя песні беларусаў.

23 студзеня ў Мінску адбудзецца вялікі канцэрт групы "KRIWI" з прэзентацыяй новага альбома "Minsk-Berlin".

29 студзеня ў сталіцы пройдзе канцэрт Алеся Журы і фолк-гурта "Artes Liberalis"; будзе гучаць сярэдневяковая музыка, творы беларускага і ірландскага фальклору.

Канцэрты пройдуць у Рэспубліканскім доме культуры ветэранаў (вул. Я.Купалы, 21). Пачатак у 19.00.

Марат ГАРАВЫ.

Шаленства ў Віцебскай вобласці

Два выпадкі шаленства жывёл былі выяўленыя ў Віцебскай вобласці.

У пасёлку Руба пад Віцебскам сабакі загналі і разарвалі лісу, якая прыйшла ў вёску. Пры правядзенні аналізаў высветлілася, што жывёліна была заражоная вірусам шаленства. З гэтай прычыны ў пасёлку актывізаваны адлоў бадзяжных жывёл, спецыялісты ажыццяўляюць абходы двароў, каб выявіць людзей і жывёл, якія маюць патрэбу ў прышчэпках супраць шаленства.

Другі выпадак шаленства выяўлены ў хатняга сіямскага ката ў Оршы. Хворая жывёліна не паспела заразіць нікога з людзей.

Андрэй АЛЯКСАНДРАЎ.

Четверг, 16 января

БТ

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
06.15, 07.15, 08.15 Доброе утро, Беларусь!
09.15, 17.00 "Развязка петербургских тайн". Сериал (Россия).
10.05 "Путешествие вокруг света". Док.сериал (США).
10.20 "Тюремный роман". Видеофильм АТН.
10.45 Судьба человека. Збышек и Николай.
11.10, 22.00 "Магия любви". Сериал (Венесуэла).
12.20 Добрый день, Беларусь!
13.15 Комедия **"Частный детектив, или Операция "Кооперация"** ("Мосфильм").
14.50 "Дикие звезды". Сериал (Великобритания).
15.25 "Легенда о затерянном городе". Сериал для детей (Канада).
15.50 "Сказки отца Кастора". Мультсериал (Международный Французский Канал).
16.05 5 чудес.
16.15 5 x 5. Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
18.20 Основная версия. "Дорога в никуда".
18.45 Энциклопедия белорусского спорта. Гандбол.
18.55 Гандбол. Отборочный матч чемпионата Европы. Мужчины. Беларусь - Норвегия. Прямая трансляция.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Новости региона.
22.50 Зона Х.
23.20 Ночной эфир.
00.55 Боевик **"Погружение в бездну"** (США).

ОНТ

08.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15, 19.05 "Земля любви, земля надежды". Сериал.
10.05 "Шутка за шуткой". Юмористическая программа.
10.30 Документальный детектив. "Опережая выстрел".
10.55 Дисней-клуб: "Черный плащ".
16.25 Телеканал "Новый день". "Гении и злодеи". Освальд Шпенглер.
16.55 Телеканал "Новый день". "Ударная сила".
17.20 "Форс-мажор" с Николаем Фоменко.
18.00, 20.30, 22.50 ОНТ представляет: "Наши новости".
18.10 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
20.00 Время.
21.00 "Слабое звено" с Марией Киселевой.
21.50 "Азазель" Бориса Акунина. Новая редакция. 3-я серия. Заключительная.
23.00 Драма **"На последнем дыхании".** США, 1983 год.

РОССИЯ

07.45, 19.55 Телесериал **"Леди Бомж".**
08.40, 20.50 Сериал **"Дневник убийцы".**
09.30 Экспертиза.
09.40, 18.45 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00 Вести.
17.50 Телесериал **"Трое против всех".**
19.30 Местное время. Вести - Москва.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
21.50 Ток-шоу "Вести +".
22.25 Киноакадемия **"Легенды Риты"** (Германия). 1999 г.

КУЛЬТУРА

15.10 "Марсалис о музыке". "Укрощение дракона".
16.05 "Петербург. Время и место". "Но жизнь непонятна, а смерть так проста..." Ведущий А.Толубеев.
16.35 "Мата Хари. Развенчивая миф". Документальный фильм (Великобритания).
17.30 Новости культуры.
17.45 "Кто мы?" "Спор на западном рубеже".
18.10 "Помогите Телеку". Вечерняя история для самых маленьких.
18.20 Сценограмма.
18.45 Билет в Большой...
19.25 "Старшая сестра". Художественный фильм ("Мосфильм", 1966). Режиссер Г.Натансон.
21.05 "Культурная революция". "Верить можно только астрологам". Программа М.Швыдкого.
22.00 Вести.
22.15 95 лет со дня рождения Павла Нилина. "А вас, гражданин, не спрашивают".
23.00 Новости культуры.
23.25 "Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.
23.50 - 23.55 Программа передач.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Чистосердечное признание.
10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
10.05 "Квартирный вопрос": "Новогодний интерьер".
10.55 Вкусные истории.
14.20 "А я люблю женатого". Ток-шоу "Принцип домино".
16.05 Сериал "Улицы разбитых фонарей".
17.20 "Национальная безопасность: жертвоприношение". Расследование НТВ.
18.00 "Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.40 Сериал **"Право на защиту".** 4-я серия.
19.45 Сериал **"Улицы разбитых фонарей": "Целую, Ларин".**
21.00 "Сегодня вечером" с Кириллом Поздняковым.
21.35 Сериал **"Гангстерские войны": "Фальшивомонетчики".**
22.35 "Право на защиту". Детектив.

CTV+RenTV

05.00 Музыкальный канал.
05.30 "Мир Бобби". Мультипликационный сериал.
05.55, 16.00 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры". Телесериал.
06.20, 15.30 "Питер Пен". Мультипликационный сериал.
06.50, 15.00 "Новый экшенмен". Мультипликационный сериал.
07.15 "Новости СНГ".
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.40 "24 часа".
07.45 "СТВ-спорт".
07.55 "Тема дня".
08.05 "Технология".
08.15 Мелодрама **"Лэсси возвращается".** США, 1943.
10.25 "Под углом 23 с половиной". Документальный фильм.
10.55 "Портрет в интерьере".
11.10 "Фильм, фильм, фильм".
11.25 "Сага о Форсайтах". Телесериал.
12.30 "Семейные страсти". Ток-шоу.
13.50, 18.35 "Бригада". Телесериал.
16.45 Мультипликационный фильм.
16.55 "Дружная семейка". Комедийный сериал.
17.55 "Минщина. Люди, события, факты".
18.05 "Театральные истории".
18.20 "Ремонт".
19.45 "Новости СНГ".
20.00 Детский экран. "Добрый вечер, малыш...".
20.15 "СТВ-спорт".
20.25 "Фильм, фильм, фильм".
20.45 Триллер **"Лестница Иакова".** США, 1990.
22.55 "Технология".
23.05 Триллер **"Ледяная грудь".** Франция, 1974.

8-Й КАНАЛ

17.30 Мульт-парад.
17.45 Комедия **"Праздника не будет".**
19.25 Телемагазин.
19.30 Сериал **"Превратности судьбы".**
20.30 К-видео "Топ-8".
20.40 Международные новости с "Дойче Велле".
20.50 "Вечарніца".
21.05 Пресс-клуб "Регионы". Ток-шоу "Деньги на бочку".
21.40 Боевик **"Черный пес".**

ТВ ЦЕНТР

05.00 Информационно-развлекательный канал "Настроение". (В 06.00 и 07.00 "События. Время московское").
07.50 Газетный дождь.
08.00 Смотрите на канале.
08.05 "Загадочная женщина". Телесериал (Венесуэла).
08.55 "Белый архипелаг". Передача 4-я.
09.25 Квадратные метры.
09.40 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 События. Время московское.
10.15 Телеканал "Дата".
11.05 "Наша версия". Под грифом "Секретно".
11.45 Песочные часы.
12.10 Петровка, 38.
12.30 Деловая Москва.
12.45 Доходное место.
13.15 "Инспектор Деррик". Криминальный телесериал (Германия).
14.30 Я - мама.
15.00 Регионы: прямая речь.
15.30 Идущие вперед.
15.55 "Тимошкина елка". Мультфильм.
16.05 "Если невеста ведьма". Телесериал. 4-я серия.
17.15 "Любимых повторяя имена". Встреча в Доме кино.
18.00 "Узы любви". Телесериал (Мексика).
18.50 Пять минут деловой Москвы.
19.00 "Тихоокеанские высоты". Художественный фильм (США).
21.40 "Версты". Путешествие в Россию.
22.20 Времечко.
22.50 Петровка, 38.
23.10 25-й час. События. Время московское.
23.30 Серебряный диск.
23.45 "Иллюзия убийства". Телесериал (США - Канада).
00.30 - 00.55 "Синий троллейбус". Телефон доверия для полуночников.

EUROSPORT

04.00 Теннис. Большой Шлем. Австралия. Прямая трансляция.
10.00 Ралли Рейд. Париж-Дакар. Повтор.
10.30 Теннис. Большой Шлем. Австралия. Прямая трансляция.
14.00 Теннис. Большой Шлем. Австралия. День 4.
15.30 Теннис. Большой Шлем. Австралия. День 4. Повтор.
18.15 Биатлон, Кубок мира, Руппольдинг, Женщины, Эстафета 4x6 км.
20.15 Футбол, Маспаломас.
22.30 Теннис, Австралия, Спецобзор.
23.30 Ралли Рейд. Париж-Дакар.
00.15 Парусный спорт. Новая Зеландия. Финал.
01.15 Ралли Рейд. Париж-Дакар. Повтор.
02.00 Теннис. Большой Шлем. Австралия. Прямая трансляция.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП "Чырвоная зорка", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 1. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж: 30 860 экз. Заказ №637.